

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE SYNDICALE VRIJHEID OP INDIVIDUEEL PLAN

Inleiding

Op 24 mei 1921 werd enerzijds artikel 310 van het strafwetboek (1) en anderzijds de vrijheid van vereniging in het algemeen en de vrijheid van vakvereniging in het bijzonder gegarandeerd. Aldus werd de syndicale vrijheid in onze maatschappij levensrecht gegeven. Tezelfvertijd werden ook op internationaal plan pogingen ingesteld om deze vrijheid te waarborgen. Deze pogingen werden bekroond eerst en vooral door artikel 23 lid 4 van de universele verklaring van de rechten van de mens, maar tevens door twee verdragen : het eerste verdrag (n° 87) betreffende « *de vrijheid tot oprichting van vakverenigingen en de bescherming van vakverenigingsrecht* » aangenomen door de algemene vergadering van de arbeidsorganisatie op 9 juli 1948 en geratificeerd door België op 7 september 1951 (2); het tweede verdrag (n° 98) betreffende « *de toepassing van het recht van organisatie en collectief overleg* » aangenomen door de algemene vergadering van de internationale arbeidsorganisatie door België op 25 november 1953 (3).

Op *individueel plan* betekent de vrijheid van vakvereniging de vrijheid van de werknemers en van de werkgevers om vakbonden op te richten. Ze omvat zowel de positieve vrijheid d.w.z. de vrijheid bij een vakbond aan te sluiten als de negatieve vrijheid d.w.z. de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond. Wat betreft de verhouding *vakbond - staat* vloeit uit het algemeen principe van de vrijheid van vakvereniging de onafhankelijkheid van de vakbond ten overstaan van de staat voort : de oprichting van de vakbond is aan geen voorafgaandelijke goedkeuring verbonden; tevens is de vakbond vrij in het opstellen van statuten en reglementen, beheer en programma. De staat moet zich van elke strijdige inmenging onthouden (4). In verband met de betrekkingen *tussen vakbonden*, onderling bepaalt de syndicale vrijheid dat de vakbonden van werknemers en werkgevers zich van daden van inmenging ten overstaan van elkaar moeten onthouden. Tevens omvat ze voor de vakbonden het recht vakverbonden en federaties op te richten, zowel op nationaal als op internationaal plan.

Dit artikel beperkt zich tot de studie van de syndicale vrijheid op individueel plan; de syndicale vrijheid op het plan vakbond - staat, en tussen vakbonden onderling wordt buiten beschouwing gelaten. Achter-

eenvolgens zal een onderzoek worden gewijd aan de « positieve syndicale vrijheid » en aan « de negatieve syndicale vrijheid ».

I. De vrijheid deel uit te maken van een vakbond.

De vrijheid deel uit te maken van een vakbond (positive Koalitionsfreiheit) behoort tot de essentie van de syndicale vrijheid van elkeen, die een beroep uitoefent. Deze vrijheid is het resultaat van een meer dan eeuwenlange strijd gericht op de verovering van het recht toe te treden tot een vakbond en bijgevolg er lid van te zijn, evenals het recht ontslag te nemen uit de vakbond.

Dit is de meest essentiële der syndicale vrijheden. Ze dient dan ook te worden beschermd tegen de ongeoorloofde aantastingen. Vandaar dat de Belgische wetgever straffen heeft voorzien voor hen, die zich aan een vergriep tegen deze vrijheid schuldig maken.

Afdeling I. — Het principe.

In België werd het recht om toe te treden tot een vakbond definitief erkend en gegarandeerd door de wet van 24 mei 1921 tot waarborging van de vrijheid van vereniging : « Niemand kan gedwongen worden van een vereniging niet deel uit te maken » zo luidt artikel 1 van deze wet.

Ons syndicaal recht steunt op de principes van een *facultatief* en *pluralistisch* syndicalisme. Dit betekent dat het toetreden tot de vakbond facultatief is, d.w.z. nooit verplichtend; en tevens dat men bij de vakbond mag aansluiten welke men verkiest (5).

Deze principes werden bekrachtigd door de internationale verdragen n° 87 en n° 98 respectief betreffende « de vrijheid tot oprichten van vakverenigingen en bescherming van het vakverenigingsrecht » en betreffende « het organisatie-recht en het collectief overleg ». Artikel 2 immers van het verdrag n° 87 erkent voor alle werkgevers en werknemers het recht om samen met anderen 1° organisaties op te richten van hun eigen keuze, 2° alsmede van dergelijke organisaties lid te worden. In de artikelen 1 en 2 van het verdrag n° 98, werden deze principes ten aanzien van de syndicale vrijheid der werknemers verder uitgebouwd.

Afdeling II. — De aansluiting bij een vakbond.

Er bestaat geen twijfel dat het principe om vrij aan te sluiten bij een vakbond het recht omvat toe te treden tot een vakbond van eigen keuze. Hierbij rijzen geen moeilijkheden op. De problemen komen echter dan pas naar voor wanneer men de draagwijdte gaat onderzoeken van het vereiste «zonder onderscheid» (sans distinction dans aucune sorte), op uitdrukkelijke wijze gesteld in artikel 2 van het verdrag n° 87 van 1948, en tevens impliciet vervat in het systeem der wet van 1921. Met deze uitdrukking wil artikel 2 van het verdrag voorkomen dat leden geweigerd worden op grond van «geslacht, kleur, ras, geloof of nationaliteit». M.a.w. door de tekst «zonder onderscheid» wordt een richtlijn gegeven betreffende het moeilijke probleem: in welke mate, en om welke redenen mogen vakbonden werknemers of werkgevers het lidmaatschap weigeren?

Deze vraag moet worden beantwoord in functie van de opdracht welke de vakbond heeft. De vakbond heeft tot doel, de verdediging en de behartiging van de belangen der werknemers enerzijds en der werkgevers anderzijds. Als dusdanig beslissen de vakbonden mede over de meest essentiële belangen van de werkgevers en de werknemers, o.m. door het bepalen van de loons- en de arbeidsvoorwaarden. Met het gevolg dat elkeen van de werknemers en de werkgevers het recht heeft toe te treden tot de vakbond om mede met de andere leden de werking van de vakbond te bepalen. Dit geldt des te meer ten aanzien van deze vakbonden welke als «representatief» worden aangezien.

Het verdedigen van de beroepsbelangen der leden is noch een confessionele, noch een handels, noch een politieke, noch een nationalistische (enz.) opdracht, alhoewel de verdediging der beroepsbelangen kan vereisen dat een standpunt ten aanzien van politieke, confessionele, e.a. problemen dient ingenomen. Daaruit volgt dat de vakbond niemand als lid mag weigeren omwille van zuivere politieke, confessionele, e.a. redenen. Alleen zou een bepaalde persoon maar mogen geweigerd (6), wanneer klaar en duidelijk wordt naar voor gebracht dat, de facto, zijn politieke of godsdienstige, of een andere opvatting de bevordering der beroepsbelangen in de weg zou staan. Tevens mogen personen niet worden geweigerd omwille van hun nationaliteit, of hun ras of afstamming (7). Evenmin mogen overdreven ingangsgelden worden vereist, welke de betalingskracht van de werknemers of de werkgevers te boven gaan (8). Aldus zijn eveneens alle maatregelen, genomen met de bedoeling het lidmaatschap te beperken en die niet hun oorsprong vinden in de verdediging en de behartiging der beroepsbelangen, ongeoorloofd.

Afdeling III. — Het vrijwillig ontslag uit een vakbond.

Ten allen tijde heeft elk lid het recht zich terug te trekken uit de vakbond. Dit recht is gegarandeerd door de wet van 24 mei 1921 tot waarborging der vrijheid van vereniging. Deze wet luidt:

«... Ten allen tijde kan hij uit de vereniging treden mits in achtneming van het reglement: elke reglements-bepaling, waardoor deze vrijheid zou worden opgeheven wordt voor niet bestaande gehouden» (9).

Tot uitoefening van dit recht tot ontslag zijn er geen vormvereisten gesteld (10); het ontslag hoeft evenmin aanvaard te worden. Het is geldig van het ogenblik af dat het gegeven is (11).

Zoals blijkt uit de wet worden alle bepalingen die

deze vrijheid zouden beperken voor niet bestaande gehouden; dergelijke bepalingen mogen echter niet verward worden met reglementair genomen tuchtmaatregelen (12). Tevens blijft het gewezen lid de achterstallige bijdragen verschuldigd, en moet het de andere schulden betalen die het tegenover de vakbond zou hebben, b.v. leningen, materiaal en dergelijke (13). Het blijft echter rechten behouden op gelden die de vakbond hem verschuldigd zou zijn, zoals de stakingsgelden die hem eventueel nog zouden moeten worden uitbetaald. Het gewezen lid blijft tevens nog vatbaar voor disciplinaire maatregelen, voor fouten die hij vóór zijn vertrek zou hebben begaan (14).

Afdeling IV. — De bescherming van de vrijheid deel uit te maken van een vakbond.

De positieve syndicale vrijheid deel uit te maken van een vakbond is, zo werd boven betoogd, de meest essentiële der syndicale vrijheden. Deze vrijheid immers is een noodzakelijke voorwaarde voor de oprichting en de functionering van elke vakorganisatie. Elke inbreuk op deze vrijheid is een aantasting van het recht dat elkeen heeft om, samen met anderen, de gemeenschappelijke beroepsbelangen te behartigen en te verdedigen. Deze vrijheid dient dan ook beschermd te worden tegen elke ongeoorloofde aantasting.

De Belgische wetgeving voorziet strenge straffen voor al wie, met de bedoeling een bepaald persoon te dwingen geen deel uit te maken van een vakbond:

«zich tegenover hem schuldig maakt aan feitelijkeheden, gewelddaden, of bedreigingen, ofwel hem doet vrezen dat hij zijne betrekking zal verliezen of dat zijn persoon, zijn gezin of zijn vermogen schade kunnen lijden» (art. 3 wet van 24 mei 1921).

ofwel,

«het sluiten, het uitvoeren of, zelfs wanneer hij de gebruikelijke opzeggingen in acht neemt, het voortzetten van ene arbeids- of dienstovereenkomst afhankelijk stelt, hetzij van de niet aansluiting van een of meer personen bij een vereniging» (art. 4).

De bescherming van de individuele vrijheid deel uit te maken van een vakbond, werd op internationaal plan bevestigd. Deze vrijheid werd principieel geproclameerd in het verdrag n° 87 betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en bescherming van het vak-, verenigingsrecht (artikelen 2 en 3); met artikel 11 van dit verdrag namen de ratificerende staten de verbintenis op zich alle «nodige en geschikte maatregelen te nemen om de werknemers en werkgevers de vrije uitoefening te verzekeren van het vakverenigingsrecht». Een beschermingsstatuut van dit principe werd uitgebouwd in een volgend verdrag, n° 98, betreffende het recht van organisatie en collectief overleg. Artikel 1 van dit laatste verdrag luidt immers:

«1. De werklieden moeten een volledige bescherming genieten tegen elke daad van onderscheid, die er op gericht is inbreuk te maken op de syndicale vrijheid in verband met het werk.

2. Zulksdanige bescherming moet namelijk van toepassing zijn op al wat daden betreft die tot doel hebben:

a) de werkgelegenheid van een arbeider afhankelijk maken van de voorwaarde dat deze zich niet aansluit bij een syndicaat of zijn lidmaatschap van een syndicaat opzegt;

b) een arbeider doorzenden of hem enig nadeel berokkenen op welke wijze ook, om redenen van zijn lidmaatschap van een vakvereniging of om reden van zijn deelname aan syndicale activiteiten buiten de

werkuren of met toestemming van de werkgever, gedurende de werkuren.»

Tevens bepaalt artikel 3 van hetzelfde verdrag dat elke staat, zo nodig, organismen moet inrichten, aangepast aan de toestanden van elk land, om de eerbiediging te verzekeren van het verenigingsrecht.

De positieve syndicale vrijheid kan op verschillende wijzen worden aangetast. Aldus o.m. door feitelijkheden, gewelddaden en bedreigingen, evenals door het afhankelijk stellen van werkgelegenheid van het niet aansluiten bij een vakbond.

Alhoewel aantastingen der positieve «Koalitions-freiheit» kunnen uitgaan zowel van werknemers als van werkgevers, leert de ervaring dat vergrijpen tegen deze vrijheid in feite alleen uitgaan van de werkgevers, die de macht en de invloed van de vakbonden in hun ondernemingen willen beperken door het ledenaantal van de vakbond der werknemers zo gering mogelijk te houden.

A. Bescherming tegen feitelijkheden, gewelddaden of bedreigingen.

In de eerste plaats straft de Belgische wetgever met gevangenis van 8 dagen tot een maand en geldboete van 50 tot 500 frank of slechts met één dezer straffen hem, die zich schuldig maakt aan feitelijkheden (15), gewelddaden (16) of bedreigingen (17), ten einde het toetreden tot een vereniging (dus ook tot een vakbond) te verhinderen (artikel 3 van de wet van 24 mei 1921).

B. Bescherming inzake werkgelegenheid.

De wet van 24 mei 1921 waarborgt de vrijheid van vereniging in het algemeen. Aldus straft zij niet alleen hen die zich schuldig maken aan feitelijkheden, bedreigingen en gewelddaden, maar eveneens hen, die een persoon doen vrezen dat hij «zijne betrekking zal verliezen of dat zijn persoon, zijn gezin of zijn vermogen schade kunnen lijden» (artikel 3 in fine van de wet) (18).

Deze algemene bepaling tot waarborging der vrijheid van vereniging in het algemeen is ten aanzien van de bescherming der syndicale vrijheid geëxpliciteerd geworden in verband met het afhankelijk maken van werkgelegenheid van het al of niet aansluiten bij een vakbond. Inderdaad, afhankelijk te maken van de non-affiliatie bij een vakbond van werknemers. Met het doel dit te keer te gaan heeft de wetgever dergelijke vergrijpen tegen de syndicale vrijheid, alhoewel reeds impliciet vervat en gestraft door artikel 3, uitdrukkelijk verboden in artikel 4 van dezelfde wet. Dit artikel stelt strafbaar:

«alwie kwaadwillig met het doel de vrijheid van vereniging te krenken, het sluiten, het uitvoeren of, zelfs wanneer hij de gebruikelijke opzeggingen in acht neemt, het voortzetten van een arbeids- of dienstovereenkomst afhankelijk stelt hetzij van de aansluiting, hetzij van de niet aansluiting van een of meer personen bij een vereniging».

De artikelen 3 en 4 vormen aldus een eenheid, in die zin, dat artikel 4 als een verduidelijking van artikel 3 en als een toepassing op een speciaal geval moet worden begrepen (19).

De vrijheid bij een vakbond aan te sluiten kan zowel ter gelegenheid van de afsluiting van het arbeids- of bediendencontract, als ter gelegenheid van zijn uitvoering en van zijn opzegging worden aangetast.

1. Ter gelegenheid van het afsluiten van het contract.

Vooraf gedurende de eerste periode van de syndicale bewegingen hebben de werkgevers een beroep gedaan op het afhankelijk stellen van de werkgelegenheid van de non-affiliatie bij een vakbond, dit ten einde de syndicale beweging in haar groei te stuiten.

Werkgelegenheid werd ontzegd aan de gesyndiceerden en vooral aan de leiders der vakbonden, indien deze aan lidmaatschap en aan hun syndicale activiteit weigerden een einde te stellen. Met dat doel werden zwarte lijsten van gesyndiceerden door de werkgevers opgesteld (20). Uit die tijd dateren eveneens de beruchte «Yellow-dogcontracts» (21). Deze contracten kenmerkten zich erdoor dat ze bepalingen bevatten waarbij de werknemer uitdrukkelijk verklaarde geen lid te zijn van een vakbond en in de loop van zijn arbeidsovereenkomst geen lid ervan te zullen worden. Indien hij wel lid was verbond hij er zich toe zich onmiddellijk uit de vakbond terug te trekken. Deze Yellow-dogcontracten stipuleerden eveneens dat indien de werknemer zich niet aan deze bepalingen hield, het arbeidscontract tussen hem en de werkgever onmiddellijk zou worden verbroken.

Een dergelijk contract is de gekende overeenkomst welke kort vóór de eerste wereldoorlog door de patroons van «L'industrie de la carrosserie» aan hun werknemers, die 95 % gesyndiceerd waren, na een staking ter ondertekening werd voorgelegd. Dit contract bevatte onder meer de volgende bepaling:

«Je, soussigné, m'engage à ne plus faire partie de l'union centrale des ouvriers de la voiture et déclare accepter mon renvoi immédiat dans le cas ou mon engagement ne serait pas respecté» (22).

Voorheen, onder het stelsel van artikel 310, was een dergelijke stipulatie geldig, omdat in het kader van een absoluut opgevatte vrijheid van arbeid en nijverheid, de afsluiting van een arbeids- of dienstcontract van de verwezenlijking van gelijk welke gestipuleerde voorwaarde kon worden afhankelijk gesteld.

Het huidig recht verbiedt dergelijke clausules evenals andere praktijken, waarbij werkgelegenheid wordt afhankelijk gesteld van non-affiliatie van een vakbond (23), nl. door voormeld artikel 4 van de wet van 24 mei 1921.

2. In de loop van de uitvoering van het contract.

Artikel 3 samen met artikel 4 van de wet van 24 mei 1921 verbiedt eveneens elk discriminatoir optreden van de werkgever ten overstaan van de gesyndiceerde werknemer, omwille van zijn syndicale affiliatie of omwille van zijn syndicale activiteit. Aldus zijn verboden: het weigeren van bevorderingen, willekeurige verplaatsingen, voortdurend opleggen van karweiën, enz. (24). Dit optreden is eveneens verboden door artikel 1, lid 2b van het verdrag n° 93, welk «enig nadeel op welke wijze ook, om redenen van lidmaatschap of syndicale activiteit berokkend» vanwege de werkgever, als tegenstrijdig met de syndicale vrijheid verklaart.

3. Wegzending omwille van syndicaal motief.

De wegzending omwille van het syndicale motief is eveneens verboden, zowel door de Belgische wetgeving van 1921 als door de internationale conventie van 1949. Wegzending omwille «van syndicale affiliatie of omwille van syndicale activiteiten is strijdig met de wet» (25). Nochtans moet de syndicale activiteit binnen zekere perken blijven, zo mag ze niet ingaan tegen het toezichts- en directierecht van de

ondernemer in het bedrijf; aldus kan propaganda, gemaakt in de werkzalen zonder toestemming van de ondernemer, als voldoende reden worden aangezien om een werknemer te ontslaan ⁽²⁶⁾. Het is tevens duidelijk dat het feit dat iemand tot een vakbond behoort niet verhindert dat hij om een andere, geldige reden, kan worden afgedankt.

4. De vereiste bedoeling.

Artikel 4 van de wet van 24 mei 1921 vereist een speciale bedoeling opdat de in het artikel beschreven aantasting van de vrijheid van vereniging strafbaar zou zijn: « kwaadwillig, met het doel de vrijheid van vereniging te krenken ». In dit verband rijst de vraag 1° welke de juiste betekenis is van het bijzonder opzet, dat de wet vereist, en 2° of een dergelijke speciale bedoeling ook vereist wordt voor de toepassing van artikel 3, niettegenstaande deze vereiste niet uitdrukkelijk in de tekst van dat artikel wordt voorzien.

Aan de betekenis der vereiste bedoeling kan niet worden getwijfeld. Het is kwaadwilligheid met het doel de vrijheid van vereniging te krenken ⁽²⁷⁾.

Daaruit volgt dat het bewust afhankelijk stellen van werkgelegenheid van het al dan niet deel uitmaken van een vakbond op zichzelf niet strafbaar is. Een « *dolus generalis* » is daartoe niet voldoende. Alleen wanneer de dader blijk geeft van een speciale bedoeling, een *dolus specialis*, wordt het afhankelijk stellen der werkgelegenheid van de non-affiliatie strafbaar. Dit blijkt tevens uit een tekst van Carton de Wiart, Eerste-Minister. Hij verklaarde de betekenis van kwaadwilligheid als volgt:

« Quel est le résultat que nous poursuivons par la loi? Protéger la liberté d'association et, dans le cas de l'article 4, empêcher qu'un contrat de travail ou de services ne soit subordonné à l'affiliation ou à la non-affiliation à un syndicat. Mais, pour qu'un acte de ce genre tombe sous la sanction pénale, il faudra qu'il s'inspire du dessein de nuire, qu'il ait pour mobile l'intention de léser une ou plusieurs personnes. Ce que l'article veut et doit atteindre, c'est la malice, c'est la méchanceté, c'est le mauvais gré. Nous exigeons ici le *dol spécial*, parceque, à son défaut, le fait matériel que prévoit l'article 4 ne suffirait nullement à justifier une répression pénale. »

Uit deze tekst volgt dat een werkgever om professionele of andere redenen, leden van een bepaalde vakbond in dienst kan nemen of doorsturen ⁽²⁸⁾. Slechts wanneer duidelijk zou blijken, dat de werkgever heeft gehandeld met « het kwaadwillig opzet » de syndicale vrijheid der werknemers te krenken, is hij strafbaar.

Aldus wordt echter de bescherming van de syndicale vrijheid ten zeerste verzwakt. Kwaadwilligheid is immers zeer moeilijk te bewijzen en slechts in zeer weinig gevallen zal blijken dat een « *dolus specialis* » aanwezig is. Men mag zich dan ook terecht afvragen of de vereiste van een « *dolus specialis* » de ganse wet tot waarborging van de vrijheid van vereniging niet tot onbruikbaar instrument heeft verminkt.

Deze *dolus specialis* is een algemene vereiste. Zij wordt niet alleen gesteld voor de gevallen beschreven door artikel 4 van de wet. Een dergelijke kwaadwilligheid wordt eveneens vereist voor de gevallen beschreven door artikel 3 van de wet.

De besprekingen van de wet, hoe verward ze soms ook waren, laten daaromtrent geen twijfel bestaan. Het is duidelijk dat de speciale bedoeling, alhoewel niet uitdrukkelijk geformuleerd in artikel 3, vereist

is opdat een aantasting van de vrijheid van vereniging strafbaar zou zijn ⁽²⁹⁾. Wij wezen er immers reeds op dat artikel 3 en artikel 4 geïnspireerd zijn door dezelfde geest en als « een geheel » moeten worden aangezien ⁽³⁰⁾. Het was het oordeel van de wetgever dat uit de daden, welke door artikel 3 strafbaar worden gesteld, de vereiste bedoeling duidelijk naar voor kwam, zodat deze boze bedoeling niet uitdrukkelijk in de tekst diende te worden vermeld. De artikelen 3 en 4 moeten samen gelezen en begrepen worden. Artikel 4 is immers maar een speciaal geval, impliciet voorzien door de algemene tekst van artikel 3, in het uitbouwen van een systeem tot bescherming der vrijheid van vereniging. Beide artikels vereisen een speciale opzet. Deze opvatting werd trouwens door de rechtspraak bevestigd ⁽³¹⁾.

Alhoewel de Belgische wetgever van oordeel was dat de principes, vervat in de internationale conventies, niets veranderden, noch toevoegden aan de Belgische regeling ^(31b), vereist de regeling der verdragen geen kwaadwilligheid opdat een aantasting van de syndicale vrijheid strafbaar zou zijn: een bewuste krenking der positieve syndicale vrijheid is voldoende om de principes vervat in de internationale regeling te overtreden.

II. De vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond.

De vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond (negative Koalitionsfreiheit) is het tweede aspect van de syndicale vrijheid op individueel plan. Zij bestaat in het recht dat elk individu heeft, geen deel uit te maken van een vakbond indien hij dit niet wenst.

Afdeling I. — Het principe.

De garantie van de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond is een der hoofdbecommerissen geweest van de wetgever in 1921. Voortdurend gaf hij, in de loop van de besprekingen, uiting aan zijn bezorgdheid dat het individu geen slachtoffer zou worden van syndicale dwang ⁽³²⁾.

Deze bezorgdheid gaf aanleiding tot de formele proclamatie van de negatieve syndicale vrijheid in artikel 1 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging van de vrijheid van vereniging: « Niemand kan gedwongen worden van een vereniging... deel uit te maken » (art. 1).

Dit recht volgt logisch uit het recht deel uit te maken van een vakbond; dit positieve syndicale recht immers is een « bevoegdheid », een « mogelijkheid », en geen plicht, hetgeen tot gevolg heeft dat het mogelijk is van deze bevoegdheid géén gebruik te maken en aldus afzijdig te blijven van elke vakorganisatie ⁽³³⁾.

In ons rechtssysteem geniet de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond een gelijke bescherming als de « positive Koalitionsfreiheit ». Dit volgt uit artikel 1 van de wet van 1921 waarbij zowel het principe van de negatieve als van de positieve syndicale vrijheid wordt gehuldigd. Nochtans hebben beide aspecten van de syndicale vrijheid niet hetzelfde belang: de positieve vrijheid heeft immers, sociaal gezien, een grotere betekenis dan de negatieve. Inderdaad, de bescherming van de vrijheid deel te nemen aan een vakbond is een noodzakelijke voorwaarde voor het oprichten en het functioneren van de vakorganisatie ⁽³⁴⁾. Aldus heeft het positieve aspect niet alleen een individuele functie, maar tevens een sociale functie: het vergemakkelijkt de collectieve verdedi-

ging en behartiging der beroepsbelangen. De bescherming der negatieve syndicale vrijheid integendeel **beoogt slechts de bescherming van een louter individueel belang** (35).

De verschillende draagwijdte welke moet worden gehecht aan de positieve syndicale vrijheid enerzijds en aan de negatieve syndicale vrijheid anderzijds heeft voor gevolg dat, in die landen, waar een voorkeur wordt gegeven aan de collectieve organisatie van het gemeenschapsleven, de negatieve vrijheid op de achtergrond verdwijnt ten voordele van de positieve. In de landen echter, waar, de liberale traditie getrouw, de individuele vrijheden zeer sterk op prijs worden gesteld, zal integendeel de negatieve syndicale vrijheid op gelijke hoogte worden geplaatst met de positieve ten nadele van de ontwikkeling van de collectieve organisatie van de gemeenschap.

De vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond is niet opgenomen geworden in de internationale verdragen betreffende de syndicale vrijheid. Noch in het verdrag n° 87 betreffende « de vrijheid tot oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht », noch in het verdrag n° 98 betreffende het « organisatierecht en het collectief overleg » wordt een bepaling nopens de negatieve syndicale vrijheid aangetroffen.

De redenen van het stilzwijgen van deze internationale verdragen wat betreft de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond zijn tweërlei. De eerste reden volgt uit beschouwingen, welke boven werden ontwikkeld, betreffende de belangrijker draagwijdte van de positieve syndicale vrijheid. De tweede reden moet worden gevonden in het feit dat sommige der aan de conferentie deelnemende landen het principe van de verplichte syndicale affiliatie huldigen; met het gevolg dat in de verdragen van de negatieve syndicale vrijheid geen gewag wordt gemaakt (36).

Verscheidene amendementen, uitgaande van de tegenwoordigers der werkgevers om de negatieve syndicale vrijheid een evenwaardige bescherming te verlenen als de positieve, stuitten op de weerstand van de vertegenwoordigers der arbeidsorganisaties, die betoogden dat men geen bescherming moet verlenen aan werknemers, die, alhoewel ze wel wensen te genieten van de vruchten van de syndicale strijd, weigeren toe te treden tot de syndicale beweging. (37).

De vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond is dus alleen uitdrukkelijk gegarandeerd in de Belgische wetgeving van 1921. De internationale verdragen n° 87 en n° 98 wijden geen uitdrukkelijke beschouwing aan deze negatieve syndicale vrijheid. Niettemin ligt deze vrijheid impliciet in deze verdragen vervat om redenen welke we boven ontwikkelden (38). Het accent is dan ook meteen gelegd op de positieve vrijheid bij een vakbond aan te sluiten. In vele landen en ook in de internationale wetgeving is de negatieve vrijheid op het achterplan geraakt. Meteen worden de aanslagen tegen deze vrijheid dan ook talrijker.

Afdeling II. — De bescherming van de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond.

De macht en het gezag welke een vakbond bij de verdediging en de behartiging der beroepsbelangen in de weegschaal werpen kan, staan in onmiddellijke verhouding tot de sterkte van zijn effectieven. Geen enkel vakbond is in staat iets te verwezenlijken tenzij zijn eisen worden gesteund door een minimum van leden. Vandaar dat de vakbonden streven naar een zo groot mogelijk aantal leden; het is dan ook met die bedoeling dat ze drukking gaan uitoefenen opdat zij

die niet vrijwillig aansluiten, toch lid zouden worden.

Het is duidelijk dat niet elke drukking toegelaten is; zeker niet in ons land, waar de vrijheid niet aan te sluiten bij een vakbond, als een essentiële vrijheid wordt vooropgesteld en als zodanig gewaarborgd. Zij die inbreuken plegen op deze vrijheid, stellen zich bloot aan strenge straffen. In de praktijk wordt de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond slechts aangetast door de vakbonden van werknemers, die in hun drang naar grotere invloed bij de verdediging der beroepsbelangen, hun ledenaantal willen verhogen. Met het doel de negatieve syndicale vrijheid te beschermen heeft de wetgever bepaalde vergripen tegen deze vrijheid strafbaar gesteld. Aldus wordt de vrijheid van geen vakbond deel uit te maken beschermd tegen feitelijkheden, gewelddaden en bedreigingen en tevens inzake werkgelegenheid.

A. Bescherming tegen feitelijkheden, gewelddaden of bedreigingen.

Boven werd opgemerkt, dat in het systeem, ontworpen door de Belgische wetgever in 1921, de negatieve vrijheid op dezelfde hoogte is geplaatst als de vrijheid deel uit te maken van een vakbond. Vandaar dat eveneens strafbaar is, hij die zich tegenover een persoon schuldig maakt aan feitelijkheden, gewelddaden, of bedreigingen, ten einde deze persoon te dwingen toe te treden tot een vakbond (artikel 3 van de wet van 24 mei 1921) (39).

B. Bescherming inzake werkgelegenheid.

De wet van 24 mei 1921 waarborgt, we verklaarden het reeds meerdere malen, de vrijheid van vereniging in het algemeen, en meteen de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond. Daartoe stelt ze niet alleen strafbaar de personen die, met de bedoeling iemand te dwingen deel uit te maken van een vakbond, zich tegenover hem schuldig maken aan feitelijkheden, bedreigingen en gewelddaden. Tevens voorziet ze sancties voor hen die een persoon doen vrezen dat hij « zijn betrekking zal verliezen of dat zijn persoon, zijn gezin of zijn vermogen schade kunnen lijden (artikel 3 in fine van de wet). Deze algemene bepaling, zo verklaarden we boven, is ten aanzien van de syndicale vrijheid geëxploiteerd geworden in verband met het afhankelijk maken van werkgelegenheid van het al dan niet aansluiten bij een vakbond.

De praktijk leert ons dat werknemersvakbonden er naar streven, door de werkgelegenheid afhankelijk te maken van het aansluiten bij de vakbond, hun ledenaantal te doen stijgen. Dit streven van de vakbond naar een maximum aantal leden kan aanleiding geven tot een *feitelijke drukking* op de werkgever en op de niet-aansluitende arbeider onder vorm van economische boycotage, onder vorm van staking, enz. ... Dit streven kan eveneens resulteren in accoord tussen de werkgever en de vakbond, waarbij de werkgever er zich toe verbindt uitsluitend of bij voorkeur gesyndiceerde werknemers aan te werven. Dergelijke accoorden worden *zekerheidsclausules* genoemd. Met het doel zulke praktijken te keer te gaan heeft de werkgever een speciaal artikel uitgevaardigd, waarbij dergelijke aantastingen van de negatieve syndicale vrijheid, alhoewel impliciet verboden door artikel 3 in fine van de wet, uitdrukkelijk worden strafbaar gesteld. Dit artikel luidt :

« alwie kwaadwillig, met het doel de vrijheid van vereniging te krenken, het sluiten, het uitvoeren of zelfs, wanneer hij de gebruikelijke opzeggingen in acht

neemt, het voortzetten van een arbeids- of dienstovereenkomst afhankelijk stelt hetzij van de aansluiting, hetzij van de niet aansluiting van een of meer personen bij een vereniging» (artikel 4 van de wet).

1. Bescherming tegen feitelijke drukking.

In hun strijd tot verdediging en behartiging der beroepsbelangen van hun leden mogen de vakbonden een beroep doen op een geheel van geoorloofde (d.i. niet door de strafwet verboden) *kampmiddelen*, waarbij ze drukking uitoefenen, op de werkgever(s), opdat deze aan hun eisen zou tegemoet komen. Deze drukking kan haar oorsprong vinden o.m. in (vredelevende) economische boycot (b.v. door de aanbeveling de door de patroon geproduceerde producten niet te kopen), of door de staking, waarbij het werk collectief, d.w.z. door een groep van werknemers, wordt neergelegd. Dit recht tot het nemen van collectieve maatregelen werd reeds erkend in 1867 met artikel 310, dat het «samenspanningsrecht» vestigde, dit echter op voorwaarde dat daardoor de vrijheid van arbeid en nijverheid, welke toen als een absolute vrijheid werd aangezien, niet werd gekrenkt.

Sindsdien echter evolueerde het begrip «vrijheid van arbeid en nijverheid» naar een meer relatieve betekenis. Met de wet van 1921 werd vastgesteld dat de vrijheid van arbeid en nijverheid voortaan geen vlag meer zou zijn om het optreden van werknemers, welke hun arbeid aanbieden aan voorwaarden beneden deze gesteld door hun beroepsgenoten, te beschermen. Van nu af zou een staking uitgelokt om een werkgever ertoe te dwingen werknemers, die met lagerstaande voorwaarden wensen te concurreren, door te sturen, geldig zijn (40).

Dergelijke drukking wordt echter ongeoorloofd wanneer ze door de vakbond wordt uitgeoefend met de bedoeling de werkgever er toe te dwingen niet gesyndiceerde werknemers door te sturen en enkel gesyndiceerde werknemers te werk te stellen. Deze drukking is eveneens onrechtmatig wanneer ze wordt uitgeoefend ten aanzien van niet-leden van de vakbond opdat deze zouden aansluiten. Artikel 3 en art. 4 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging van de vrijheid van vereniging verbieden dergelijke drukking (41). De rechtspraak paste deze teksten dan ook nauwkeurig toe (42).

Het overgaan tot een dergelijke feitelijke drukking vanwege de vakbond ten aanzien van werkgevers en ten aanzien van werknemers is eigen aan een syndicale beweging, waarvan de vakbonden slechts een minoriteit van de werknemers in hun rangen tellen. Het is alleen maar wanneer de vakbonden een grote meerderheid van de werknemers als leden tellen dat zij er zullen in slagen met de werkgevers accoorden af te sluiten, waarbij deze laatste er zich toe verbinden uitsluitend of bij voorkeur gesyndiceerde arbeiders aan te werven (43).

2. Bescherming tegen zekerheidsclausules.

De feitelijke drukking, is eerder een gewelddadige manifestatie van de machtslust der vakbonden tot controle van het beroep of het bedrijf. De vakverenigingen, hebben echter, eens een sterke positie veroverd, zich ingespannen om nog verder te gaan en van de ondernemer te bekomen dat hij uitsluitend of bij voorkeur de leden van de vakbond als werknemers zou aanwerven.

Dit geschiedt onder de vorm van clausules, opgeno-

men in de collectieve arbeidsverdragen. Dergelijke clausules worden zekerheidsclausules genoemd — union-security — clause de sécurité sociale — Organisation-Klausel — omdat ze de vakbond zekerheid geven in zijn verhouding tot de patronale organisaties, omdat ze de vakbond veel werk en kosten sparen in verband met het aanwerven van nieuwe leden, en tenslotte omdat ze de vakbond een effectief gezag en een feitelijke invloed verzekeren in de behartiging en de verdediging der beroepsbelangen wat betreft hun onderhandelingen met de ondernemer, en wat betreft hun verhouding tot de leden (44).

a. De verschillende vormen van zekerheidsclausules.

De zekerheidsclausules zijn te onderscheiden in 1° de gesloten werkplaats, 2° de gesyndiceerde werkplaats, 3° de aanwerving bij voorkeur, 4° de «maintenance of membership», 5° en de check-offclause.

1) De strengste vorm van zekerheidsclausule is ongetwijfeld de «gesloten werkplaats», (closed shop, entreprise fermée). Onder deze clausule verstaat men de overeenkomst tussen de werkgever en de vakbond van werknemers, waarbij de werkgever de verplichting op zich neemt voortaan slechts leden van de vakbond aan te werven, de huidige werknemers die zouden weigeren binnen een zekere termijn aan te sluiten bij de vakbond, door te sturen, en tevens in de loop van het akkoord diegenen af te danken, die niet in goede verhouding («in good standing») met de vakbond blijven (45). In de meeste gevallen gaat deze closed-shop clausule gepaard met een bepaling waarbij de ondernemer er zich toe verbindt slechts arbeiders aan te werven door bemiddeling van een syndicaal wervingsbureau (46). Het is duidelijk dat onder dergelijke bepalingen het afsluiten, het uitvoeren en het voortzetten van een arbeidsovereenkomst afhankelijk worden gesteld van de aansluiting bij een vakbond. Tevens wordt de werkgever onder een dergelijk regime van een zijner meest essentiële bevoegdheden, nl. de controle over de personeelsaanwerving, beroofd en wordt aan de vakbond de mogelijkheid geboden om bij de aanwerving en de doorzending van werknemers discriminatoir op te treden.

2) De «gesyndiceerde werkplaats», (unionshopclausule, entreprise syndiquée) is een minder strenge vorm van zekerheidsclausule, waarbij de werkgever vrij blijft zijn personeel te kiezen, maar de verplichting op zich neemt die werknemers af te danken, die binnen een zekere tijdspanne (gewoonlijk 14 dagen tot een maand) na hun intrede in de onderneming, weigeren tot de vakbond toe te treden (47).

3) Volgens «preferential shop» of «the preferential hiring clause» (embauchage préférentiel), neemt de werkgever de verplichting op zich bij voorkeur deze werknemers aan te werven die leden zijn van de vakbond, of door het syndicale wervingsbureau zouden worden voorgesteld. De huidige tewerkgestelden zijn echter niet verplicht lid te worden van de vakbond. Tevens heeft de werkgever het recht, indien hem de gevraagde werkkrachten niet binnen de bepaalde tijd ter beschikking worden gesteld door de vakbond, zelf personeel op de arbeidsmarkt aan te werven. Dit personeel is dan niet verplicht naderhand bij de vakbond aan te sluiten (48).

4) Tenslotte kent men nog de «the maintenance of membership clause». Volgens deze clausule is men niet verplicht lid te zijn van de vakbond om als werknemer aangeworven te worden. Wel zijn alle werknemers, zowel huidige als toekomstige, die leden zijn van de vakbond, verplicht «in good standing» te blijven leven met

de vakbond, indien ze hun werk willen blijven behouden. Klaarblijkelijk is deze clause een zeer zwakke vorm van zekerheid, welke er niet op gericht is de positie van de vakbond te verstevigen, maar wel een status quo te behouden (49).

5) Elk lid is gehouden tot het betalen van zijn bijdrage aan de vakbond. Deze syndicale bijdrage wordt normaal afgehaald door de vertegenwoordigers van de vakbond (50). Nochtans is het ook mogelijk dat de werkgever rechtstreeks de syndicale bijdrage zou afhouden van het loon en deze bijdrage aan de werknemersvakbond zou overmaken. Deze zekerheidsclause, *check-off clause* genaamd, strekt ertoe de vakbond zekerheid te verschaffen wat betreft zijn fondsen en vermindert in heel wat opzichten de moeilijkheden, welke een vakbond hebben kan bij het afhalen van de bijdragen. Deze check-off is vooral in de Verenigde Staten in zwang (51). Deze praktijk van rechtstreekse afhouding door de werkgever stuit vooral op de psychologische tegenstand van de werknemers, welke in de check-off een antidemocratische maatregel menen te ervaren, welke hen in zekere mate hun mogelijkheid tot controle en tot klacht bij de vertegenwoordigers van de vakbond ontnemt (52). Vele vakbonden zelf zijn trouwens van oordeel dat de verzameling der syndicale bijdragen door de syndicale afgevaardigden moeten blijven geschieden ten einde aldus het individueel contact met de leden te bewaren (53). Tevens schijnen de werkgevers weinig geneigd deze maatregel te aanvaarden (54). Alhoewel juridisch niets de opname in een collectieve arbeidsovereenkomst van een dergelijke zekerheidsclause in de weg staat — zo men zich maar binnen het juridisch afhoudbare houdt — komt men deze praktijk in België slechts zeer uitzonderlijk tegen.

Het is duidelijk dat op deze verschillende typen van zekerheidsclausules diverse varianten en combinaties mogelijk zijn; aldus worden soms de «aanwerving bij voorkeur» en de «gesyndiceerde werkplaats» gecombineerd om een bedekte «gesloten werkplaats» tot stand te brengen.

Dergelijke clausules stuiten evenwel op een grote weerstand bij de werkgevers, omdat ze de traditionele vrijheid aantasten deze werknemers aan te werven die geschikt worden geacht, en omdat er kans bestaat dat de productie lager komt te liggen indien de aanwerving afhankelijk wordt gesteld van het lidmaatschap in plaats van de bekwaamheid van de werknemer. Tenslotte staan de werkgevers vijandig tegenover dergelijke clausules omdat ze in zekere mate de discipline ondermijnen ten aanzien van de directie. Onder deze clausules immers zijn de leden van de vakbond niet meer verantwoordelijk ten aanzien van de directie maar wel ten aanzien van de syndicale afgevaardigden (55). Vele ondernemers stemmen echter met deze clausules in om conflicten te vermijden.

De vakbonden van hun kant wijzen er op dat dergelijke clausules hun wettiging vinden in de nood aan bestaanszekerheid die de vakverenigingen ervaren. Tevens, zo betogen ze, laten deze clausules aan de vakbonden toe, in hun relaties met de werkgevers, een grotere verantwoordelijkheid op zich te nemen omdat deze security clausules hen meer gezag en invloed bij hun leden-werknemers verschaffen. De zekerheidsclausules geven hen immers de bevoegdheid ongedisciplineerde leden te straffen met werkberoving (56).

Tenslotte verdedigen de vakverenigingen de stelling dat de lasten en de offers van de syndicale strijd, welke ten goede komen aan alle werknemers, ook door alle werknemers moeten worden gedragen (56b).

b. De toelaatbaarheid van de zekerheidsclausules.

Wij wezen er reeds boven op dat de vrijheid geen deel uit te maken van een vakbond niet werd gegarandeerd in de internationale verdragen n° 87 en n° 98 betreffende de syndicale vrijheid. Ook ten aanzien van de «zekerheidsclausules» bewaren deze verdragen een totaal stilzwijgen.

Dit stilzwijgen betreffende de negatieve syndicale vrijheid is het gevolg van het conflict tussen enerzijds de verdedigers van de securityclausules en anderzijds de tegenstanders ervan (57).

In België echter zijn dergelijke zekerheidsclausules op zichzelf niet verboden door de artikelen 3 en 4 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging van de vrijheid van vereniging (58). De besprekingen van de wet, alhoewel zeer verwarrend, laten desbetreffend geen twijfel. Minister Wauters drukte zich, ter gelegenheid van de bespreking van de wet van 1921, als volgt uit :

Au cours de cette discussion, des orateurs de l'extrême gauche ont signalé que des syndicats chrétiens avaient conclu avec certains patrons des contrats collectifs à caractère de monopole, dans les fabriques de Neerpelt notamment. L'honorable M. Heyman a même demandé à ces orateurs s'ils en étaient adversaires. Non, on ne peut pas en être l'adversaire, je n'imagine même pas qu'on puisse l'être.

Un patron se trouve en face d'une organisation syndicale chrétienne, indépendante ou socialiste. Librement, dans leur intérêt réciproque, le patron s'engage à prendre exclusivement sa main d'oeuvre dans tel syndicat. Il n'y a dans ce fait aucune intention méchante de la part de quiconque de porter atteinte à la liberté de qui que ce soit. Si même celui qui se croit lésé se plaignait, il devrait établir l'intention méchante des dirigeants syndicaux devant le juge, qui appréciera s'il y a eu cette intention méchante de lui nuire parce qu'on aurait voulu le faire sortir d'une association déterminée ou lui faire entrer.

Je pense bien que la conclusion, dans les conditions que j'indique, de contrats collectifs à caractère de monopole doit être licite. Le syndicat neutre des typographes de Bruxelles a appliqué cette méthode, et je ne pense pas que, dans ce cas, on ait voulu méchamment porter atteinte au droit d'association de quiconque... (59).

Dezelfde opvatting werd verdedigd door de Eerste Minister Carton de Wiart.

Slechts wanneer dergelijke clausules zouden blijk geven van een «kwaadwilligheid» welke erin bestaat de vrijheid van vakvereniging te krenken, zijn ze in strijd met de artikelen 3 en 4 van de wet van 1921.

Besluit.

De syndicale vrijheid op individueel plan wordt gewaarborgd door de wet van 24 mei 1921 en de verdragen n°87 en n° 98. Het beschermingsstatuut van deze vrijheid wordt gekenmerkt door het feit dat, volgens onze nationale wetgeving, aantastingen van de syndicale vrijheid om strafbaar te zijn blijk moeten geven van kwaadwilligheid, d.i. van de bedoeling de vrijheid van vereniging te krenken. Aldus wordt echter de bescherming van de syndicale vrijheid ten zeerste verzwakt. Kwaadwilligheid is immers zeer moeilijk te bewijzen, en slechts in zeer weinig gevallen zal blijken dat een dergelijke «dolus specialis» aanwezig is. Men mag zich dan ook terecht afvragen of deze vereiste de ganse wet tot waarborging van de vrijheid van vereniging — dus ook van de syndicale

vrijheid -- niet tot een onbruikbaar instrument heeft gemaakt.

R. BLANPAIN,
Advokaat.

(1) Zie: SIMONS R., «L'article 310 du Code Pénal sur les atteintes à la liberté du travail» in: *Revue de droit pénal et de criminologie*, 1909, blz. 687-700, 811-828; MARCOTTY G., «Loi abrogeant l'art. 310 du Code Pénal et garantissant la liberté d'association» in: *Belgique Judiciaire*, 1923, blz. 65-70.

(2) *Belgisch Staatsblad* van 16 januari 1952.

(3) *Belgisch Staatsblad* van 30 december 1953.

(4) Zie: SPYROPOULOS G., *La liberté syndicale*, Paris, 1954.

(5) In de marxistische democratieën, zoals de U.S.S.R. bestaat een dergelijke keuze niet, aangezien er maar één vakbond is; elkeen is trouwens verplicht bij de vakbond aan te sluiten, wil hij zich niet onttrekken aan de vele voordelen die aan gesyndiceerden worden voorbehouden (SPYROPOULOS G., *La liberté syndicale*, Paris, 1954, blz. 151).

(6) Zie: WITNEY F., *Gouvernement and collective bargaining*, New York 1951, blz. 335; BLANC JOUVAN X., *Les rapports collectifs du travail aux Etats-Unis*, Paris, 1957, blz. 234-235; SUMMERS, «The right to join an union» in: *Columbia Law Review*, blz. 33, (1947). We laten hier buiten beschouwing de weigering van werknemers of werkgevers, omdat ze niet het beroep uitoefenen, waarvan de belangen door de vakbond in kwestie worden beschermd. Zo bv. een vakbond van metaalarbeiders, die een mijnwerker zou weigeren. Eveneens mag worden geweigerd om aan daden van inmenging van patroons of werknemersorganisaties te ontsnappen (zie artikel 2 verdrag nr 98), wanneer de persoon die zich aanbiedt om lid te worden «daden van inmenging zou veroorzaken».

(7) Zo worden in de Verenigde Staten door een 32-tal internationale vakbonden, met ongeveer een 2,5 miljoen leden, negers gediscrimineerd. WITNEY F., *American Law Reports*, blz. 335. Deze maatregelen worden echter door de rechtbanken veroordeeld (JAMES V. Marinsip Corporation, A.L.R., 160, Annotation, blz. 921 en vlg.).

(8) WITNEY F., *Ibidem*; BLANC JOUVAN X., *Ibidem*; (zie: MATHEWS R.E., *Labor relations and the law*, Boston, 1953, blz. 857-866).

(9) Zie eveneens art. 4 lid 3 van de wet op beroepsverenigingen van 31 maart 1898, welke luidt: «chaque associé a le droit de se retirer à tout instant de l'union...» In de Franse wetgeving treffen we een dergelijke bepaling aan: «Tout membre d'un syndicat professionnel peut se retirer à tout instant de l'association, non obstant toute clause contraire, sans préjudice du droit, pour le syndicat de réclamer la cotisation afférente aux six mois qui suivent le retrait de l'adhésion» (art. 8, L.III C. Trav.).

(10) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 235.

(11) *Idem*; DURAND P. en VITU A., o.c., blz. 235.

(12) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 160.

(13) *Parlementaire Annalen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 24 februari 1921, blz. 705.

(14) DURAND P. en VITU A., *Traité du droit de travail*, d'I III, Paris, 1956.

(15) Zie CONSTANT J., *Droit Pénal*, dl. II, Les infractions, Liège, 1949, blz. 315-316; Dit begrip «feitelijkheden» (voies de fait) staat tegenover «voies de droit» en moet in zeer brede zin worden opgevat (CARTON DE WIART, *Parlementaire Annalen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 24 februari 1921, blz. 712. CARTON DE WIART bepaalde feitelijkheden als: «des actes extérieurs par lesquels on porte arbitrairement atteinte au droit d'autrui ou par lesquels on cherche à se rendre justice à soi-même, sans suivre les voies légales (Idem). Feitelijkheden moeten verder onderscheiden worden van «gewelddaden»; VELGE H., *Commentaire législatif de la loi garantissant la liberté d'association*, Bruxelles, 1921, blz. 31. Beledigingen worden door de wet niet gestraft; nochtans kunnen ze strafbaar worden in die mate dat ze als feitelijkheden kunnen worden aangezien (cfr. art. 563, lid 3 Strafwetboek; VELGE H., o.c. blz. 43).

(16) Gewelddaden zijn daden van fysieke dwang op personen (art. 483 strafwetboek).

(17) Onder bedreigingen verstaan we de bedreigingen in de zin van artikel 483 van het strafwetboek: alle middelen van zedelijke dwang door vrees voor een nakend kwaad (*Parlementaire Annalen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 24 februari 1921, blz. 708, 711, 712 en 715). De strafbaarheid der beledigingen, intimidaties en de verzamelingen, strafbaar onder artikel 310, zijn onderworpen aan het gewone strafrecht (VELGE H., o.c., blz. 38-45; zie eveneens Advocaat-generaal, GESCHE, Pas., 1929, I, 171).

(18) «Il va de soi que cela (d.i. deze tekst van de wet) ne peut s'entendre que d'un fait accompli avec l'intention de produire le résultat indiqué, et dont il sera constant qu'il était de nature à produire ce résultat» (Advocaat-generaal GESCHE, Pas., 1929, I, 171).

(19) «L'article 3 et l'article 4 forment un ensemble et s'éclaircissent l'un par l'autre. L'article 3 vise la répression des abus de la liberté d'association dans tous les domaines; l'article 4 règle un cas spécial relatif à la liberté syndicale, qui eut pu paraître douteux s'il n'avait pas été précisé, mais les deux articles s'inspirent de la même pensée et auraient pu n'en former qu'un seul.» (DESTREE, *Parlementaire Annalen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 24 februari 1921, blz. 708).

(20) Zie: SPYROPOULOS G., o.c., blz. 176 (noot).

(21) WITNEY F., *Gouvernement and collective bargaining*, New York 1951, blz. 57-60; BRAUN K., *The right to organize and its limits*, Washington, 1950, blz. 47.

(22) *Parlementaire Annalen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 1912, 1913, blz. 1537 en vlg. Een zeer typisch «Yellow-dogcontract» kende men in de Hitchman case; het luidde o.m. als volgt: «I am employed by and work at the Hitchman (of the united) Coal and Coke Company with the express understanding that I am not a member of the United Mine Workers of America, and will not become so while an employer of the Hitchman; if at any time I want to become connected with the United Mine Workers of America, or any affiliated organisation, I agree to withdraw from the employment of said company...» (WITNEY F., o.c. blz. 57).

(23) In Frankrijk heeft men een dergelijke wettekst niet. Op grond van algemene rechtsbeginselen kwam de rechtspraak echter tot dezelfde gevolgtrekkingen (SPYROPOULOS G., o.c., blz. 176-181).

(24) SPYROPOULOS G., o.s. blz. 187.

(25) Verbr. 28 mei 1923, Pas., 1923, I, 329; Verbr. 19 januari 1953, Pas., 1953, I, 356.

(26) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 194.

(27) Luik 24 mei 1922, Pas., 1922, II 118; Verbr. 28 mei 1923, Pas., 1923, I, 329; Verbr. 29 april 1929, Pas., 1929, I, 170; Verbr. 27 februari 1939, Pas., 1939, I, 97; Verbr. 19 januari 1953, Pas., 1953, I, 356; met noot van PHILONENKO M., in: *J.T.*, 1953, blz. 447; zie eveneens Brussel, 17 februari 1923, B.J. 1923, 268; en Luik 28 januari 1957, *Jur. Liège*, 1956-1957, blz. 268.

(28) Brussel, 12 oktober 1927, *Bull. comité central industriel*, 1927, blz. 1300.

(29) Zie de verklaringen o.m. van DESTREE, namens de regering en deze van TSCHOFFEN, *Parlementaire Annalen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers.

(30) «Les articles 3 et 4 forment un ensemble et s'éclaircissent l'un par l'autre. L'article 3 vise la répression des abus de la liberté d'association dans tous les domaines; l'article 4 règle un cas spécial relatif à la liberté syndicale. Mais dans le cas général, comme dans le cas spécial de l'article 4, l'intention méchante est requise»; DESTREE, *Ibidem*, hij verklaarde tevens: «J'ai dit simplement qu'il fallait interpréter les dispositions de l'article 3 à la lumière de l'article 4 dès qu'il s'agit d'association ouvrière» (*Idem*).

(31) Verbr. 29 april 1929, Pas., 1929, Luik, 24 mei 1922, Pas., 1922, II, 118.

(31b) HEYMAN, verslaggever, *Parlementaire Handelingen*, Kamer der Volksvertegenwoordigers, 28 juni 1951, blz. 4.

(32) Zie boven.

(33) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 205; zie eveneens DURAND P. en VITU A., o.c., blz. 151.

(34) Zie boven.

(35) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 206.

(36) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 207.

(37) Zie eveneens: C.I.T., 30e sessie, *Compte rendu des travaux*, B.I.T., Genève 1947, Rapport de la commission de la liberté d'association, blz. 557.

(38) «De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens» en «De Europese Conventie voor de Bescherming van de Rechten van de Mens (1950) huidige evenals de verdragen nr 87 en nr 98 slechts de positieve syndicale vrijheid. Dit stilzwijgen is des te meer betekenisvol wanneer men beseft dat artikel 20 lid 2 van de Universele verklaring van de rechten van de mens bepaalt dat: «niemand kan worden verplicht lid te worden van een vereniging». Deze bepaling wordt opgenomen op amendement van Uruguay. Een dergelijk amendement, uitgaande van dezelfde staat, betreffende de negatieve syndicale vrijheid, werd ingetrokken. (SPYROPOULOS G., o.c., blz. 208).

(39) Voor de betekenis van deze misdrijven zie boven.

(40) Zie het eerste regeringsontwerp, art. 5, boven blz. 72; VELGE H., o.c., blz. 46; CONSTANT J., *Manuel de droit pénal*, dl. III, *Les infractions*, Liège, 1949, blz. 316.

(41) Zie de inleiding op de wet in: Pas., 1921, blz. 237; VELGE H., o.c., blz. 46.

(42) Luik, 24 mei 1922, Pas., 1922, II, 118; Corr. Brussel, 26 mei 1922, *J.T.*, 1922, 350; Brussel, 17 februari 1923, B.J., 1923, 268; Verbr. 28 mei 1923, Pas., 1923, I, 329; Wr Charleroi, 13 juli 1928, Pas., 1929, III, 13; Verbr. 29 april 1929, Pas., 1929, I, 170; Luik, 14 juli 1928, *Rev. dr. pénal*, 1939, 1512.

(43) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 237.

(44) BRAUN K., o.c., blz. 133; WITNEY F., o.c., blz. 321; BLANC-JOUVAN X., *Les rapports collectifs du travail aux Etats-Unis*, Paris, 1957, blz. 227; SPYROPOULOS G., o.c., blz. 237.

(45) WITNEY F., o.c., blz. 331 en vlg.; BRAUN K., o.c., blz. 135; BLANC-JOUVAN X., o.c.

(46) BLANC-JOUVAN X., o.c., blz. 225.

(47) WITNEY F., o.c., blz. 322; BRAUN K. o.c., blz. 136; BLANC-JOUVAN X., o.c., blz. 226.

(48) BLANC-JOUVAN X., o.c., blz. 226; BRAUN K., o.c. blz. 137 in noot.

(49) WITNEY F., o.c., blz. 325; BLANC-JOUVAN X., *Ibidem*.

(50) In sommige gevallen nochtans kan door de statuten de «afkoop van de bijdrage» (le rachat des cotisations) worden voorzien. Door dergelijke afkoop maakt het lid zich dan door een éénmalige forfaitaire betaling vrij van alle verdere bijdragen. Deze som blijft definitief aan de vakbond, zelfs in geval van voortijdige ontbinding van de vakbond of van ontslag van het lid (DURAND P. en VITU A.), o.c., blz. 217.

(51) Deze clause is door de Taft-Hartley Act (1947) niet verboden; deze wet laat echter slechts de « facultatieve » check-off toe, d.w.z. dat als voorwaarde tot toepassing der rechtstreekse afhouding door de patroon wordt vereist dat de gesyndiceerde zijn individuele toestemming (geschreven) tot afhouding heeft gegeven. Deze toestemming is echter ten allen tijde herroepelijk, en werd, het spreekt vanzelf, vereist met het oog op de bescherming der individuele vrijheid der gesyndiceerden. In 1950, waren in de V.S. aldus 64 % der collectieve arbeidsovereenkomsten vergezeld van een check-off clause; terwijl in 1951 er 67 % overeenkomsten waren met een dergelijke clause en van toepassing op 78 % van de werknemers (BLANC-JOUVAN X., o.c., blz. 251 en vlg.; zie eveneens MATHEWS R.E., o.c., blz. 491-492).

(52) BLANC-JOUVAN X., o.c., blz. 258 en vlg.; voor de weerlegging van deze psychologische hinderpaal ten aanzien van de check-off, zie: WITNEY F., o.c., blz. 351.

(53) WITNEY F., o.c., blz. 351-352; ROBERTS B.C., *Trade union government and administration in Great-Britain*, 2e uitg. London, 1957, blz. 50-51. Vele vakbonden vinden trouwens dat een dergelijke samenwerking met de werkgever, een te vergaande inmenging van de werkgever betekent in hun financiële aangelegenheden.

(54) DURAND P., en VITU A., o.c., blz. 218.

(55) BRAUN K., o.c., blz. 184-191; BLANC-JOUVAN X., o.c., blz. 229.

(56) WITNEY F., o.c., blz. 323; BLANC-JOUVAN, *Ibidem*. (56 b) Zie het Jaarverslag van A. Cool in: A.C.V., 1957 blz. 87-88.

(57) SPYROPOULOS G., o.c., blz. 238-239.

(58) Voor de tekst der artikelen zie boven blz. 8.

(59) *Parlementaire Annalen, Kamer der Volksvertegenwoordigers*, 24 februari 1921, blz. 708.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 24 april 1959.

Voorzitter-verslaggever : M. Louveaux.

Advocaat-generaal : M. Mahaux.

Advocaten : Mrs Leynseele en Simont.

Pacht. — Opzegging door de verpachter om het verhuurde goed zelf te exploiteren. — Deze opzegging werkt niet ten voordele van de latere koper, wiens rechten bij art. 1748 (nieuw) B.W. geregeld zijn.

Uit de bewoordingen zelf van art. 14 van de wet van 7 juli 1951 tot wijziging van art. 1775 B.W., alsmede uit de bedoeling van de wetgever, blijkt, dat het aan de verpachter toegekend vermogen om opzegging te geven teneinde het verhuurde goed zelf te exploiteren of de exploitatie ervan aan zekere naastbestaanden af te staan, afhankelijk is van de verplichting persoonlijk of voor eigen rekening het verhuurde goed te exploiteren. Daar deze opzegging alleen de verpachter of zijn door de wet beperkenderwijze aangeduide naastbestaanden mag begunstigen, mogen derden en namelijk de koper van de verhuurde goederen, wiens rechten bij art. 4, par. 1 van voormelde wet zijn geregeld (art. 1748 B.W.) geen voordeel er uit halen.

Delva t./ Coupillie en cs.

Gelet op het bestreden vonnis op 6 juni 1957 in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Veurne ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1748, zoals lid 2 ervan gewijzigd werd bij artikel 4 der wet van 7 juli 1951, en 1775 van het Burgerlijk wetboek, vervangen door artikel 14 derzelfde wet,

doordat het bestreden vonnis aanneemt dat verweerders, kopers van de hofstede welke eiser in pacht had, ertoe gerechtigd zijn er hem uit te drijven op 1 oktober 1957 krachtens een opzegging voor eigen gebruik gegeven in september 1955 door de vorige eigenaar en aldus beslist om de reden dat eiser geen protest indiende tegen de opzegging door die vorige eigenaar gegeven en de wet aan de koper van een landelijk goed het recht geeft de door de verkoper gegeven opzegging te bevestigen binnen de drie maanden na de aankoop, — wat verweerders hebben gedaan,

dan wanneer de koper niet het voordeel van de opzegging gegeven voor eigen gebruik door zijn rechtsvoorganger kan genieten en zelf de termijn van twee

jaar van zijn eigen opzegging voor eigen gebruik moet eerbiedigen ;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden vonnis blijkt dat de genaamde Dequit, toentertijd eigenaar van de hofstede die het voorwerp is van de betwisting, in de maand september 1955, aan aanlegger, zijn pachter, opzegging van pacht heeft gegeven tegen 1 oktober 1957 ten einde zelf de verpachte hofstede uit te baten en dat aanlegger geen verzet tegen die opzegging heeft gedaan ; dat Dequit later, in maart 1956, de hofstede aan verweerders verkocht heeft en dat deze binnen de drie maanden na de verkoop de vroeger door de vorige eigenaar gegeven opzegging bevestigd hebben ;

Overwiegend dat aanlegger voorhoudt dat verweerders zich niet mogen beroepen op de door de vorige eigenaar gegeven opzegging en slechts op 1 oktober 1958 gerechtigd zijn in het bezit van de hofstede te treden ingevolge de opzegging die zij zelf ten einde de hofstede zelf uit te baten op 6 maart 1956 aan aanlegger hebben gegeven ;

Overwegende dat uit de bewoordingen zelf van het artikel 14 van de wet van 7 juli 1951 tot wijziging van artikel 1775 van het Burgerlijk wetboek alsmede uit de bedoeling van de wetgever blijkt dat het aan de verpachter toegekend vermogen om opzegging te geven ten einde het verhuurde goed zelf te exploiteren of de exploitatie ervan aan zekere naastbestaanden af te staan, afhankelijk is van de verplichting persoonlijk of voor eigen rekening het verhuurde goed te exploiteren ; dat deze opzegging slechts de verpachter zelf mag begunstigen of die zijner naastbestaanden die beperkenderwijze door de wet worden aangeduid ; dat de derden en namelijk de koper van de verhuurde goederen wiens rechten bij artikel 4 § 1 van voormelde wet geregeld zijn eruit geen voordeel mogen halen (art. 1748 van het Burgerlijk wetboek) ;

Overwegende dienvolgens dat, waar het beslist dat verweerders, die het verhuurde goed hebben aangekocht na de door de vorige eigenaar aan aanlegger gegeven opzegging, deze opzegging mogen inroepen en ten eigen nutte kunnen aanwenden, het bestreden vonnis de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschon- den heeft ;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis ;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerders tot de kosten ;

Verwijst de zaak naar de rechtbank van eerste aanleg te Brugge, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 6 januari 1958.

Voorzitter : M. Giroul.
Raadsheer-verslaggever : M. Valentin.
Advocaat-generaal : M. Depelchin.

Strafvordering. — Verwijzing bij herziening. — Verjaring van de strafvordering. — Te wijzen uitspraak.

Zowel uit de tekst van de in het middel aangehaalde artikelen 445, 447 en 447bis van het Wetboek van Strafvordering als uit de economie van de procedure tot herziening blijkt, dat het Hof van Beroep, voor hetwelk een zaak aanhangig is gemaakt door de verwijzing, die is gelast krachtens artikel 445 Sv., niettegenstaande de verjaring van de strafvordering hetzij de verdachte moet vrijspreken, hetzij de vernietigde veroordeling moet bevestigen, behoudens in voorkomend geval een vermindering van de opgelegde straf.

O.M. t/ Melaert.

Herzien het arrest van 24 september 1956, 1° waarbij het op 15 april 1946 door het Hof van beroep te Brussel gewezen arrest vernietigd is in zover dit arrest Melaert Louis schuldig verklaart aan inbreuk op de artikelen 461 en 467 van het strafwetboek en in zover het te zijnen laste veroordelingen wijst op de door Jean Verlinden ingestelde burgerlijke vordering; 2° waarbij de aldus beperkte zaak naar het Hof van beroep te Luik verwezen is;

Gelet op het door gezegd Hof op 18 juni 1957 gewezen arrest;

I. Aangaande de over de publieke vordering gewezen beslissing:

Over het enig middel afgeleid uit de schending van de artikelen 445, 447, 447bis van het wetboek van strafvordering, doordat het Hof van beroep, als rechtscollege op verwijzing uitspraak doende over een ten verzoeken van Melaert ingestelde procedure tot herziening, zich ertoe beperkt heeft de publieke vordering door verjaring vervallen te verklaren, dan wanneer het verkrijgen van de verjaring het Hof van beroep niet onthief van de verplichtingen over de gegrondheid van de aanvraag tot herziening uitspraak te doen:

Overwegende dat zowel uit de tekst van de in het middel aangeduide wetsbepalingen als uit de economie van de procedure tot herziening blijkt dat het Hof van beroep, waarbij een zaak aanhangig gemaakt is door de verwijzing, gelast krachtens artikel 445 van het wetboek van strafvordering, niettegenstaande de verjaring der publieke vordering, hetzij de beklagde dient vrij te spreken, hetzij de vernietigde veroordeling dient te bevestigen, behoudens bij voorkomend geval een vermindering van de gevelde straf;

Dat het middel gegrond is;

II. Aangaande de over de burgerlijke vordering gewezen beslissing:

Overwegende dat het openbaar ministerie zich tegen deze beslissing niet vermag te voorzien;

Dat de voorziening niet ontvankelijk is;

Om die redenen:

Verbreekt het bestreden arrest in zover het de publieke vordering vervallen door verjaring verklaard heeft;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijke vernietigde beslissing;

Verwerpt de voorziening voor het overige;
Laat de kosten de Staat ten laste;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar het Hof van beroep te Gent.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer. — 12 juni 1959.

Voorzitter : M. Liard.
Raadsheren : M.M. Elleboudt en Naulaerts.
Advocaat-generaal : M. Cerckel.
Advocaten : Mrs Nelis, Vermeersch en Baeté.

Vatbaarheid voor hoger beroep. — Oorzaak in de zin van artikelen 23 en 25, wet op de bevoegdheid.

De omstandigheid, dat eisen hun oorsprong vinden in hetzelfde materieel feit, nl. in eenzelfde verkeersongeval, impliceert niet, dat zij uit dezelfde oorzaak of uit dezelfde titel spruiten in de zin van de artikelen 23 en 25 van de wet op de bevoegdheid.

De oorzaak van een vordering is het juridisch feit, dat tot grondslag ervan dient.

N.V. Cockerill Ougrée t/ Vleminckx.

Gezien in regelmatige uitgifte overgelegd het niet betekend vonnis dd. 19 april 1958 door de rechtbank van eerste aanleg te Leuven gewezen, waartegen beroep werd aangetekend, op 9 juni 1958 door de N.V. Cockerill tegen het gedeelte van het vonnis dat recht spreekt over de vordering van de N.V. Cockerill (A.R. nr 35723). Op 9 juni 1958 door Goethals Jacobus en de Naaml. Ven. Cockerill in zover gevonnist wordt over de vordering van Vleminckx Felix; (A.R. n° 35995)

Aangezien de beroepen regelmatig naar vorm binnen de wettelijke termijn worden ingesteld;

Aangezien de zaken ingeschreven onder nummer 35723 en 35955 van de algemene rol verknocht zijn en dienen samengevoegd;

Aangezien de eis van Vleminckx Felix ingeleid bij exploit dd. 1 juni 1957 ertoe strekte, Goethals en zijn aansteller, de N.V. Cockerill te horen veroordelen tot het betalen ener som van 11.828 frank in herstelling van de schade ondergaan tengevolge van een aanrijding;

Aangezien de eis van de N.V. Cockerill ten laste van Vleminckx schadeloosstelling nastreefde, ingevolge hetzelfde ongeval dd. 13 juni 1956, de opgelopen schade een som van 31.183 fr. bedragend;

Aangezien de eerste rechter beide eisen terecht heeft gevoegd;

Aangezien uit de omstandigheid dat elkeen der eisen zijn oorsprong vindt in hetzelfde materieel feit, het is te zeggen in een enkel verkeersongeval, niet kan afgeleid worden dat beide eisen uit dezelfde oorzaak of uit dezelfde titel voortkomen in de zin van artikelen 23 en 25 van de wet van 25 maart 1876;

Aangezien de oorzaak van een eis in de zin van de wetsbepaling op de bevoegdheid en de aanleg niets anders is dan het juridische feit welk tot onmiddellijke grondslag van de eis dient en aangezien terzake de oorzaak van de eis van Vleminckx bestaat in het misdrijf of oneigenlijk misdrijf ten laste van Gaethofs gelegd en de oorzaak van de eis van de N.V. Cockerill in het misdrijf of oneigenlijk misdrijf van Vleminckx;

Aangezien de eisen dus steunen op verschillende titels;

Aangezien zij dienvolgens moeten gevonnist worden volgens hun eigen waarde, hetzij in eerste hetzij in laatste aanleg en de onverdeeldheid welke desgevallend tussen de eisen zou bestaan ontoereikend is om buiten een uitdrukkelijke wetsbepaling een afwijking van principes van openbare orde te verrechtvaardigen;

Aangezien het beroep ingeschreven onder nummer 35955 van de algemene rol strekkend tot de hervorming van het gedeelte van het vonnis waar beslist wordt over de eis van Vleminckx tot betaling ener som van 11.822 frank dus ontvankelijk is defectu summae;

Aangezien daarentegen het beroep nummer 35723 van de algemene rol ontvankelijk voorkomt;

Aangezien de feitelijke omstandigheden van het ongeval op klare wijze door de eerste rechter uiteengezet werden en het Hof ernaar verwijst;

Aangezien niet is bewezen dat Vleminckx zijn rechter richtingsaanwijzer in plaats van zijn linker bij het naderen van de Pastorijstraat zou hebben doen werken en daardoor de geleider van de personenwagens van de N.V. Cockerill die dezelfde richting volgde, zou hebben misleid;

Aangezien de feitelijke vaststellingen door de verbaliserende rijkswachters gedaan evenmin uitwijzen dat Vleminckx zich laattijdig naar links zou hebben begeven, in strijd met het voorschrift van artikel 25-2b van de wegcode en zodoende Gaethofs in de onmogelijkheid zou hebben gesteld rechts in te halen (artikel 21-1-2de al.);

Aangezien vaststaat dat de camionnette van Vleminckx na de feiten stilstond op de rechterkant van het centraal rijvak van de 9,20 m. brede baan, evenwijdig met de as van de rijbaan; dat het rechterrijvak vrij was en dat de personenwagen van de N.V. Cockerill (5,30 m. lang) remsporen op 9 m. van de botsing had achter gelaten;

Aangezien uit die gegevens blijkt dat Gaethofs, rekening gehouden met zijn snelheid (90 km./u.) en met de reactietijd ($\frac{1}{2}$ seconde) de beweging van de camionnette die links afsloeg moet hebben waargenomen minstens 30 meter vóór de inrij van de Pastorijstraat;

Aangezien zodus niet bewezen is, dat Vleminckx een inbreuk zou gepleegd hebben op artikel 25-2/b van de wegcode;

Aangezien de eerste rechter terecht heeft overwogen dat Vleminckx en zijn passagier door de woorden «ter hoogte van de Pastorijstraat», hebben bedoeld dat het afzetten naar links geleidelijk uitgevoerd werd «bij het naderen van die straat»;

Om deze redenen :

Het Hof, Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Voegt samen de zaken ingeschreven onder n°s 35723 en 35955 van de algemene rol;

Alle andere besluiten verwerpend;

Verklaart het beroep van Gaethofs en de N.V. Cockerill onontvankelijk defectu summae (A.R. n° 35955);

Ontvangt het beroep van de N.V. Cockerill ten laste van Vleminckx en er op rechtdoende (A.R. 35723) verklaart appellante zonder grieven. Bevestigt het aangevochten vonnis waar er beslist wordt over de eis van de N.V. Cockerill tegen Vleminckx;

Verwijst de N.V. Cockerill in de kosten van beroep in de zaak n° 35723 van de A.R. en de N.V. Cockerill en Gaethofs in de kosten van de zaak ingeschreven onder n° 35935 van de A.R.

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 25 maart 1959.

Voorzitter : M. van Mallegheem.

Raadsheren : M.M. Lefebvre en De Clercq.

Advocaat-generaal : M. Bonte.

Advocaten : Mrs. Dits en Daenens.

Wegverkeer. — Prioriteit van de hoofdbaan geldt ook ten aanzien van het daarvan deel uitmakend rijwielpad.

De prioriteit, die de weggebruiker van de hoofdbaan geniet, strekt zich uit over de gehele breedte van die baan met inbegrip van het daarvan deel uitmakend rijwielpad.

O.M. en Dewitte b.p. t/ Vandenbroecke.

Overwegende dat de beroepen, regelmatig in de vorm, tijdig werden ingesteld en derhalve ontvankelijk zijn;

Overwegende dat het vaststaat dat de burgerlijke partij per bromfiets op het verplicht rijwielpad, de hoofdbaan volgde; dat eerste verdachte per auto de ondergeschikte baan volgde en het kruispunt door de twee banen gevormd diende te overschrijden;

Dat vooraleer de hoofdbaan op te rijden verdachte is blijven stilhouden om het verkeer op de hoofdbaan door te laten; dat hij verder de bromfietser, op de overkant van de hoofdbaan rijdend, heeft zien afkomen, de betonbaan heeft overgestoken en op een halve meter van het rijwielpad is blijven staan om de bromfietser, die voorrang had, door te laten; dat deze laatste beweert door het manoeuvre van eerste verdachte misleid te zijn geweest en wat naar rechts te hebben uitgeweken hetgeen hem in aanraking met de auto heeft gebracht;

Overwegende dat de prioriteit over dewelke de weggebruikers van de hoofdbaan genieten zich tot gans de breedte van die baan, inbegrepen het rijwielpad, uitstrekt;

Dat wel is waar de bepalingen van artikel 16 van het Koninklijk Besluit van 8 april 1954 niet formeel verbieden zich op een hoofdbaan te engageren, onder meer om een uitzicht op die baan te hebben, maar wel er op te rijden, namelijk om ze over te steken, indien zulks ten overstaan van de weggebruikers die voorrang hebben gevaar voor ongevallen meebrengt;

Dat in zake het aan eerste verdachte wel toegelaten was zich op de hoofdbaan te begeven maar dat hij het moest doen op een wijze die voor de weggebruikers geen gevaar zou betekenen en zeker en vast hen niet in twijfel zou brengen nopens de uitgestrektheid van het uitgevoerd manoeuvre; dat eerste verdachte in feite veel te dicht bij het rijwielpad is gekomen en zodoende de bromfietser heeft laten denken dat hij ging doorrijden en hem volkomen heeft misleid; dat deze laatste inderdaad in plaats van recht door te rijden, hetgeen hij normaal had moeten doen, zodanig misleid is geweest dat hij naar rechts heeft gezwenkt en in aanraking met de auto is gekomen;

Dat het door eerste verdachte uitgevoerd manoeuvre de inbreuk voorzien bij artikel 16 van het Koninklijk Besluit van 8 april 1954 uitmaakt; dat de feiten A en B bewezen zijn;

Dat verder het feit B een bestanddeel uitmaakt van het feit A, zodat er maar één enkele straf dient te worden toegepast, de zwaarste;

Overwegende dat de feiten C en D vóór het Hof bewezen zijn gebleven;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 4 februari 1959.

Voorzitter : M. Vanparijs.

Raadsheren : M.M. Noest en le Fevere de ten Hove.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Advokaten : Mrs. Muylaert en Ch. Piret.

Bewaargeving. — Aansprakelijkheid van de bewaar-gever.

Bij afwezigheid van de bij art. 1928 B.W. voorziene gevallen moet de bewaargever aan de bewaring van de hem toevertrouwde zaken alleen dezelfde zorgen besteden, die hij aan de bewaring van zijn eigen zaken besteedt.

De niet uitvoering door de bewaargever van zijn verplichting tot restitutie doet een vermoeden van schuld op hem wegen. Behalve zo hij in gebreke gesteld werd, kan hij dit vermoeden omverwerpen door het bewijs te leveren, dat het in bewaring gegeven goed verloren ging, hoewel hij omtrent de bewaking ervan de zorg aanwendde, die de wetgever hem met het oog op de latere teruggave oplegt.

Luyckx t./ N.V. Minerve.

Gezien de stukken en o.m. de uitgifte van het aan-gevochten vonnis verleend door de Rechtbank van Koophandel te Aalst in dato 21 januari 1958 ;

Overwegende dat het ingesteld hoger beroep naar tijd en vorm regelmatig is ;

Overwegende dat partijen het erover eens zijn dat appellant het materiaal van het poppentheater « De Troubadours » verzekerde van geïntimeerde, in kosteloze bewaarneming onder zich hield ;

Dat, overigens, bij gemis van schriftelijk bewijs van de overeenkomst tot bewaargeving en met inachtne-ming van de waarde van kwestieuze voorwerpen, ap-pellant dient geloofd te worden wat betreft de ont-stentenis ter zake van eender welk geval voorzien bij artikel 1928 van het Burgerlijk Wetboek (artikel 1923 en 2024 B.W.) ;

Overwegende dienvolgens, dat appellant omtrent de bewaring van kwestieuze voorwerpen slechts dezelfde zorg moest aanwenden die hij omtrent de bewaring van zijn eigen goederen aanwendde (artikel 1927 B.W.) ;

Overwegende dat uit de strafrechtelijke informatie over de oorzaak van de brand, door dewelke het kwes-tieus materiaal vernield werd, in het bijzonder uit het deskundigenverslag van de heer Lebaigue, blijkt dat de brand ontstaan is in de koffer waarin het kwestieus materiaal geborgen was, dewelke zich bevond in een feestzaal palend aan het woonhuis met herberg door appellant betrokken ;

Dat in deze feestzaal zich tevens meubels van appel-lant bevonden, die insgelijks door de brand werden vernield, en dat, volgens de deskundige, zonder het bestaan van een dubbele deur tussen de feestzaal en het woonhuis, dit laatste, met de overige inboedel van appellant, moest vernield worden ;

Overwegende dat, zelfs in de veronderstelling dat aan appellant zou kunnen verweten worden niet alle mogelijke zorgen te hebben aangewend om ieder ge-vaar van brandstichting te voorkomen, o.m. door meer waakzaamheid over de werklieden die in de plaats waar de brand is ontstaan met een benzinelamp had-den gewerkt, niettemin vaststaat dat appellant om-trent de bewaking over de inbewaringgenomen voor-

werpen geen mindere zorg tot het voorkomen van brandstichting heeft aangewend dan omtrent de be-waking over zijn eigen goederen, die aan hetzelfde ge-vaar waren blootgesteld ;

Overwegende dat aldus bewezen is dat, ten aanzien van het gevaar van brandstichting, appellant omtrent de bewaking over de kwestieuze goederen voldaan heeft aan zijn bewaringsplicht, zoals deze door arti-kel 1927 van het burgerlijk wetboek is bepaald ;

Overwegende dat appellant niet aansprakelijk is voor het verlies van de inbewaringgenomen goederen, dat zich heeft voorgedaan hoewel hij, zoals uit voorgaande overwegingen blijkt, aan zijn bewaringsplicht geens-zins is tekortgekomen (Vgl. Baudry Lacantinerie et Wahl, De la Société, du Prêt, du Dépôt, n° 1054) ;

Overwegende dat, om de aansprakelijkheid van ap-pellant voor de gevolgen van het verlies van kwestieuze voorwerpen te staven, vruchteloos beroep gedaan wordt op de verplichting tot restitutie, dewelke, benevens de verplichting tot bewaking, op de bewaarnemer rust ;

Overwegende immers dat de niet-uitvoering door de bewaarnemer van zijn verplichting tot restitutie wel een vermoeden van schuld op hem doet wegen, maar dat hij, behalve indien hij in mora gesteld werd, dit vermoeden kan omverwerpen en dienvolgens zijn be-vrijding betogen, door het bewijs te leveren dat het inbewaringgegeven goed verloren ging hoewel hij om-trent de bewaking erover de zorg aanwendde, die de wetgever hem oplegt in het vooruitzicht van latere restitutie (zie Planiol & Ripert, Ed. 1932, T. XI, n° 1175 ; Planiol & Ripert, Ed. 1954, omgewerkt door René Savatier, T. XI, n° 1175 en de verzendingen ; Dalloz, Rép. Dr. Civil, Ed. 1952, V° Dépôt, n° 97 en de verzending) ;

Overwegende, ten andere, dat voorhouden dat de bewaarnemer op wie de minder zware bewakingsver-plichting voorzien door artikel 1927 B.W. weegt, in geval van verlies van de zaak, zijn bevrijding ten over-staan van zijn verplichting tot restitutie slechts door het bewijs van de overmacht kan staven, een dode letter zou maken van de beschikking van voormeld artikel en zelfs een volkomen tegenstrijdigheid tussen beide wettelijke verplichtingen zou te voorschijn bren-gen ;

Dat immers alsdan de bewaarnemer te kostelozen titel enerzijds, ten aanzien van zijn bewaringsplicht, slechts zou gehouden zijn omtrent de bewaring van het goed dezelfde zorg aan te wenden die hij omtrent de bewaring van zijn eigen goederen aanwendt, en, anderzijds, ten aanzien en in het vooruitzicht van zijn plicht tot restitutie, zou gehouden zijn de meest nauw-gezette zorg omtrent de bewaking van het goed aan te wenden, vermits in geval van verlies van de zaak tijdens de bewaring hij enkel door bewezen overmacht, id est de ontstentenis in zijn hoofd van het geringste foutief doen of laten, zijn aansprakelijkheid zou kun-nen ontgaan ;

Overwegende dat uit bovenstaande overwegingen blijkt dat, al valt de verplichting tot restitutie die op de bewaarnemer weegt, onder het begrip van « uit-slagverbintenis » of « verbintenis tot eindbereiking », waarvan, in principe, de schuldenaar, bij gebrek aan uitvoering, zijn bevrijding slechts door bewezen over-macht kan staven, de bewaarnemer te kosteloze titel, ingevolge de bijzondere beschikking van artikel 1927 B.W., iedere aansprakelijkheid voor het verlies van de zaak, behalve indien hij in mora gesteld werd, ont-gaat indien hij bewijst, zoals in het onderwerpelijk ge-val, dat hij omtrent de bewaring van de verloren zaak de zorg aanwendde waartoe hij gehouden was en hem

derhalve geen de minste schuld kan toegeschreven worden ;

Overwegende dat de oorspronkelijke vordering dan ook ongegrond is ;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, alle strijdige of meeromvattende besluiten verwerpend ;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het gegrond ;

Doet dienvolgens het bestreden vonnis teniet en opnieuw wijzend, verwerpt de oorspronkelijke vordering als ongegrond ;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

25 juni 1959.

Voorzitter : M. Moerenhout.

Advocaten : Mrs Mayeur, Waterblee en De Cordier.

1. **Ontvankelijkheid van een door een persoon in verschillende hoedanigheden ingestelde vordering zonder nadere precisering omtrent de verdeling der gevorderde sommen en zonder vermelding van alle namen der rechthebbenden.**

2. **Onrechtmatige daad. — Toevertrouwen van een autovoertuig aan een in dronken toestand verkerende persoon. — Aansprakelijkheid van de aansteller, zelfs zo de aangestelde tegen diens uitdrukkelijk verbod in heeft gehandeld. — Begroting der schade in geval van overlijden van het slachtoffer.**

1. *Voor de ontvankelijkheid van een vordering, ingesteld door een persoon in verschillende hoedanigheden, volstaat het, dat de betreffende persoon deze hoedanigheid bezit en bekend maakt, terwijl de wijze waarop de gevorderde en voldoende bewezen bedragen moeten verdeeld worden, voor de wederpartij zonder belang is.*

De identificatie van minderjarige kinderen is voldoende, indien hun resp. ouderdom en de namen van hun ouders vermeld zijn.

2. *Het toevertrouwen van een autovoertuig aan iemand die men niet kent, levert in normale omstandigheden reeds een onvoorzichtigheid op. Deze onvoorzichtigheid moet als een zware en niet te verschonen fout worden aangemerkt, wanneer de betreffende persoon in dronken toestand verkeert.*

De aansprakelijkheid van de aansteller voor zijn aangestelde krachtens art. 1384 B.W. steunt op het vermoeden « juris et de jure » van een « culpa in eligendo ».

Het feit, dat de aangestelde, die een onrechtmatige daad pleegt tijdens of ter gelegenheid van de uitoefening van zijn bediening, misbruik heeft gemaakt van de hem toevertrouwde bediening, is zonder betekenis ten aanzien van de aansprakelijkheid van de aansteller ex art. 1384 B.W., zelfs indien de aangestelde tegen het uitdrukkelijk verbod van de aansteller zou hebben gehandeld.

De door de schuld van de aangestelde aan de aansteller aldus berokkende schade kan door deze laatste op grond van art. 1382 B.W. worden verhaald.

Voor de begroting der schade in geval van overlijden van het slachtoffer : zie nader het vonnis.

Hellebuyck t/ Warmoes en Belgisch Staat.

Overwegende dat de vordering, ingeleid bij geboekte exploten van deurwaarder Georges Vandenbossche te Elsene, in datum van 25 maart 1958 en deurwaarder Emile Van Cappel te Ieper, in datum van 28 maart 1958 er toe strekt beide verweerders zich te horen solidair verantwoordelijk stellen voor de schadelijke gevolgen van het verkeersongeval, waarvan de echtgenoot van eiseres het slachtoffer werd ; dienvolgens, zich solidair te horen veroordelen om aan eiseres optredende zowel in eigen naam als in haar hoedanigheid van wettigde voogdes, beheerster van de goederen van haar minderjarige kinderen, respectievelijk 16, 12 en 11 jaar oud, te betalen, de totale som van 1.739.690 Fr., te vermeerderen met de compensatoire rente sedert de dag van het ongeval, de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding ;

Overwegende dat eiseres in haar optelling der verschillende bedragen, blijkbaar over het hoofd gezien heeft dat het bedrag van 50.000 Fr. voor zedelijke schade per kind, blijkbaar niet driemaal vermenigvuldigd werd en aldus 100.000 Fr. te weinig inhoudt ;

Overwegende dat tweede verweerder van zijn kant, bij besluiten van 27 mei 1959 zich tegen eerste verweerder keert en vraagt dat deze zou gehouden worden, hem, tweede verweerder, te vrijwaren en dat hij zou veroordeeld worden om hem alle sommen terug te betalen, waartoe tweede verweerder zou veroordeeld kunnen worden in het onderhavig geding ;

I. De feiten.

Overwegende dat op 29 maart 1956, de genaamde Vanaverbeke Gerard, echtgenoot van eiseres, te Kuurne om het leven kwam in een verkeersongeval, veroorzaakt met een autovoertuig dat aan tweede verweerder toebehoorde en op het ogenblik van de feiten bestuurd werd door een zekere Libeer Albert, die uit hoofde van deze onvrijwillige doding op 8 mei 1956 door de Correctionele Rechtbank alhier, tot een gevangenisstraf van één jaar veroordeeld werd, terwijl hij bovendien een gevangenisstraf van één maand opliep, wegens het sturen van gezegd autovoertuig in staat van dronkenschap ;

Overwegende dat eerste verweerder, de dag van het ongeval, als autobestuurder in dienst was van tweede verweerder en in die hoedanigheid een dienstreis had gemaakt met de genaamde Delooze Leopold, een ambtenaar, eveneens in dienst van tweede verweerder, dat deze beide personen halt gehouden hadden aan een café, uitgebaat door hoger genoemde Libeer, die even later eerste verweerder in de dienstwagen vergezelde om sigaretten te gaan halen, maar nog later, er alleen met deze wagen van door ging, alleen vergezeld van zijn kind ;

Overwegende dat getuigen verklaren Libeer op de weg gezien te hebben rijdende aan een zeer hoge snelheid, dat hij op een bepaald ogenblik de bocht niet kon halen en aldus het slachtoffer aanreed en doodde ;

Overwegende dat eiseres beweert dat het uit de gegevens van de strafbundel blijkt dat eerste verweerder vrijwillig de auto aan Libeer in bruikleen gaf ; dat Libeer in staat van dronkenschap verkeerde en dat eerste verweerder, door aldus te handelen een fout heeft begaan, waarvoor hij moet instaan en waarvoor tweede verweerder als aansteller burgerlijk verantwoordelijk is ;

II. Ten aanzien van het recht.

A. Ontvankelijkheid :

Overwegende dat tweede verweerder de onontvankelijkheid van de vordering opwerpt, zich steunende op het feit dat de gevorderde bedragen welke verweerders zouden verschuldigd zijn, deels aan de ontbonden huw-gemeenschap Vanaverbeke - Hellebuyck, deels aan de nalatenschap van wijlen Gerard Vanaverbeke, deels aan de weduwe persoonlijk en deels aan de kinderen persoonlijk zouden toekomen ; dat eiseres er zich toe beperkt deze bedragen op te vorderen, zo in eigen naam, als in haar hoedanigheid van wettelijke voogdes — beheerder van de goederen van haar minderjarige kinderen, zonder deze kinderen zelfs te noemen, of zonder de bedragen te preciseren, welke zij in elk van haar afzonderlijke hoedanigheden opvoert ;

Overwegende dat dit middel niet kan aanvaard worden, dat het volstaat dat eiseres werkelijk de hoedanigheid bezat welke haar toelaat de actie te voeren en deze hoedanigheid late kennen, terwijl de kwestie hoe deze sommen over de verschillende hoedanigheden moeten verdeeld worden voor verweerders zonder belang is, van zodra de gevorderde bedragen voldoende gerechtvaardigd zijn, en ten andere geregeld zullen worden tussen eiseres en de kinderen, welke zij vertegenwoordigt naar de regelen van gemeen recht inzake nalatenschappen, zoals eiseres zeer terecht laat opmerken, dat de identificatie van de kinderen ten overstaan van verweerders op voldoende wijze gebeurd is, door de vermelding van hun respectievelijke ouderdom en hun hoedanigheid van kinderen van de echtelingen Vanaverbeke - Hellebuyck, hun ouders ;

B. Betreffende de grond :

Overwegende ter zake dat alleen dient onderzocht te worden :

- 1° of eerste verweerder een fout begaan heeft ;
- 2° of er een oorzakelijk verband bestaat tussen deze fout en de door eiseres opgelopen schade ;
- 3° of tweede verweerder burgerlijk aansprakelijk is voor de fout van eerste verweerder ;

Overwegende dat beide verweerders hun verdediging voornamelijk steunen op het feit dat eerste verweerder de dienstwagen niet zou toevertrouwd hebben aan Libeer en dus geen fout zou begaan hebben ; dat eerste verweerder wat het causaal verband betreft, alleen opwerpt dat een gebeurlijke nalatigheid in het bewaken van de auto geen oorzakelijk verband heeft met de gevolgen op burgerlijk gebied welke uit het verkeersongeval voortvloeien, terwijl tweede verweerder op dit stuk staande houdt dat zo eerste verweerder werkelijk zijn wagen aan Libeer zou toevertrouwd hebben, dit op zichzelf geen fout zou uitmaken tegenover de personen die benadeeld werden door het ongeval dat zich achteraf zou voordoen ;

1° de fout :

Overwegende dat na lezing van de strafbundel, geen twijfel kan bestaan nopens het feit dat eerste verweerder werkelijk de wagen aan Libeer heeft toevertrouwd dat in dit verband kon gewezen worden op volgende verklaringen : Debree Maria, echtgenote Libeer, die verklaart dat eerste verweerder op zeker ogenblik zegde : « hij (Libeer) zegt van tot aan de hoek te rijden en ik zie hem niet meer » ; verder dat ze gehoord heeft dat Libeer de toelating vroeg aan eerste verweerder om eens met de kleine te rijden, en dat ze samen buiten gegaan zijn en de chauffeur —

eerste verweerder — alleen terug is binnengekomen, nog verder dat zij aan de chauffeur gevraagd had waar haar man naartoe was, waarop deze geantwoord heeft « dat hij eens met de kleine tot aan de hoek was » ;

Delooze Leopold, wanneer hij zijn verwondering uitdrukte dat de dienstwagen verdwenen was, kreeg voor antwoord vanwege eerste verweerder : « het is slechts eens proberen voor een klein toertje ». Later schijnt hij nochtans minder zeker te zijn omtrent deze woorden.

Cottyn Robert heeft eerste verweerder horen zeggen : « Ik zal mijn plaats kwijt zijn » en ook : « hij heeft gevraagd om met zijn kind eens tot aan het einde van de straat te rijden ».

De croix Albert heeft eerste verweerder horen zeggen : « Doet dan eens een plezier » ; heeft als ooggetuige gezien dat eerste verweerder samen met Libeer uit het café gekomen is, dat hij iets uit de koffer van de wagen genomen heeft en terug binnen gegaan is, terwijl Libeer met de wagen wegreed.

Overwegende dat thans dient onderzocht te worden of het vanwege eerste verweerder een fout uitmaakte, toe te laten dat Libeer met de dienstauto wegreed ;

Overwegende dat het reeds in normale omstandigheden een onvoorzichtigheid uitmaakt, iemand die men niet kent en waarvan men niets weet, tenzij dat die persoon een wagen kan besturen, een autovoertuig toe te vertrouwen, dat het echter een zware en onverschoonbare fout wordt, wanneer deze persoon onder de invloed van de drank verkeert, zoals hier het geval was ;

Overwegende dat het immers uitgemaakt is door het correctioneel vonnis, dat Libeer dronken was ; dat de bloedanalyse een alcoholgehalte van 1,88 0/00 heeft aangeduid dat de dronkenschap door de verbalisanten werd vastgesteld en eerste verweerder zelf, tijdens het strafonderzoek, tot tweemaal toe toegaf dat Libeer min of meer onder invloed van de drank was (stuk 11 en 28) ; dat ten andere niemand meer dan eerste verweerder moest weten dat hij met Libeer voorzichtig diende te zijn, daar zij samen minstens een zestal glazen bier hadden gedronken ;

2° Oorzakelijk verband :

Overwegende dat ook niet kon getwijfeld worden aan het oorzakelijk verband tussen hoger genoemde fout en de schadelijke gevolgen van het ongeval ; dat het immers duidelijk is dat het toevertrouwen van de wagen, een noodzakelijk element geweest is, zonder hetwelk dit ongeval niet had kunnen gebeuren, dat immers niets toelaat te veronderstellen dat Libeer toch de wagen zou genomen hebben, spijt een uitdrukkelijk verbod, terwijl dan nog de vraag zou kunnen gesteld worden of het rijdensklaar laten staan van een autovoertuig, zonder voldoende bewaking, op zichzelf niet reeds een voldoende fout zou geweest zijn ;

3° Burgerlijke aansprakelijkheid van tweede verweerder :

Overwegende dat tweede verweerder zijn burgerlijke aansprakelijkheid ter zake niet betwist, in zover deze gesteund is op artikel 1384 B.W.B. dit is, op een vermoeden « juris et de jure » van een « culpa in eligendo » en voor zover de fout van eerste verweerder zou bewezen zijn, wat hij, eerste verweerder, doch ten onrechte, betwist ;

Overwegende dat de aangestelde zijn onrechtmatige daad heeft gesteld tijdens de uitvoering, of minstens ter gelegenheid van de uitoefening van zijn dienst ; dat het feit dat hij misbruik gemaakt heeft van de

hem toevertrouwde bediening, niets verandert aan de aansprakelijkheid van deze laatste (Brussel 20 februari 1952, R.W. 1952-53, kol. 1184, aangehaald door eiseres, zelfs zo hij gehandeld heeft tegen het uitdrukkelijk verbod in van zijn meester; Dekkers, Handb. deel II, n° 257 voetnoot 2, Corr. Brussel 19 januari 1929, Pas. 1929, III, 156);

4° Verhaalsrecht :

Overwegende dat eerste verweerder, samen met tweede verweerder staande houdt dat hij geen fout heeft bedreven, maar voor het geval hij toch uit dien hoofde zou veroordeeld worden, geen ander verweer inbrengt tegen het gevraagd verhaal, dan te beweren dat de vordering eveneens tegen Delooze had moeten gericht worden;

Overwegende dat, afgezien van een gebeurlijke fout van Delooze waarover de Rechtbank hier niet te oordelen heeft, het in elk geval vaststaat dat deze eventuele fout van Delooze in niets die van eerste verweerder vermindert; dat eerste verweerder tegenover tweede verweerder, eveneens een zware fout heeft bedreven, door ernstige miskenning van de dienstvoorschriften en hij dus de rechtstreekse oorzaak is van de schade-lijke gevolgen welke uit zijn daad voor tweede verweerder voortvloeien; dat hij op grond van artikel 1382 B.W.B. voor deze gevolgen verantwoordelijk moet gesteld worden en het gevraagde verhaal derhalve gegrond voorkomt (Planiol, Traité II, 913; De Page, Traité II, 971, D);

III. De schade.

Overwegende dat de schade, waarvan eiseres vergoeding vraagt kan bepaald worden als volgt :

Materiële schade :

1° Schade aan auto van slachtoffer	Fr. 4.439,—
2° Klederen slachtoffer	3.500,—
3° Begrafeniskosten	27.637,—
4° Rouwklederen	7.397,—
	Fr. 42.973,—

Overwegende dat wat deze posten betreft, tweede verweerder, waarbij eerste verweerder zich verklaart aan te sluiten, in zijn eerste besluiten alleen opmerkt dat hij deze posten betwist, omdat er geen bewijsstukken voorhanden zijn dat deze stukken zich thans in de bundel van eiseres bevinden en ook aan verweerders medegedeeld werden; dat deze geen verdere bemerkings hebben gemaakt omtrent de vergoedbaarheid van de voorgelegde schadeposten;

5° Verlies wegens loonverlies :

Overwegende dat het slachtoffer 43 jaar oud was en dus nog een vermoedelijke levensduur had van 28 jaar; dat er ter zake geen onderscheid dient te worden gemaakt tussen de werkelijke en de lucratieve levensduur daar het slachtoffer als schildersbaas tot het einde van zijn vermoedelijke levensdagen bedrijvig kon zijn en de leiding van zijn bedrijf verzekeren;

Overwegende dat de bruto-inkomsten over het jaar 1954, gestaafd door een aanslagbiljet der inkomstenbelastingen, 174.980 Fr. bedroegen en over het jaar 1955 — niet gestaafd — 191.833 Fr. dat de nettowinsten over dezelfde jaren 89.926 frank en 81.672 frank beliepen;

Overwegende dat eiseres terecht laat opmerken dat in de afgetrokken lasten, tal van algemene onkosten begrepen zijn, die niettegenstaande het overlijden van

het slachtoffer en het ophouden van het bedrijf, toch blijven bestaan;

Overwegende dat verder ook de betaalde bedrijfsbelastingen niet van het bruto-inkomen mogen afgetrokken worden, daar, zo de toegekende rente, in kapitaal omgezet niet belastbaar is, de inkomsten uit de belegging van dit kapitaal het wel zullen zijn en bovendien de belastingen niet moeten ten goede komen aan de aansprakelijke (A.P.R., Schade en schadeloosstelling, n° 860 en volgd.; Beroep Gent 11 juli 1955; R.G.A.R. 1956, 5680) zodat het door eiseres als basisloon vooropgezette cijfer van 120.000 Fr. als bewezen mag aanvaard worden;

Overwegende dat bij de raming van het geleden verlies aftrek dient gemaakt te worden van de kosten die door het overlijden wegvallen, met andere woorden, van de uitgaven die het gezin niet meer zal doen, nu het slachtoffer verdwenen is (Gent 4 juni 1956, R.W. 1956-57, kol. 79);

Overwegende dat volgens de schaal van Engel, het gezin van het slachtoffer volgend aantal eenheden of Quets te zien geeft :

Vader	3,5
Moeder	3
Kind van 16 jaar	2,6
Kind van 12 jaar	2,2
Kind van 11 jaar	2,1

samen : 13,4

dat het aandeel van het slachtoffer in de kosten van het gezin, ten huidige dage, dus moet berekend worden als volgt :

$$\frac{3,5 \times 120.000}{13,4} = 31.343 \text{ Fr.}$$

Overwegende dat deze toestand nochtans niet zal blijven duren; dat geredelijk mag aangenomen worden dat binnen 10 jaar, geen enkel kind nog ten laste zal zijn, zodat in deze verhouding het aandeel van het slachtoffer in het verter van het gezin zou toegenomen zijn — en de formule er dan uit zou gezien hebben als volgt :

$$\frac{3,5 \times 120.000}{6,5}$$

Overwegende dat gezien de onmogelijkheid om op mathematische wijze toekomstige toestanden te berekenen, een gemiddelde schatting ex aequo et bono van 10 eenheden of Quets voor het gezin over de hele vermoedelijke levensduur als billijk voorkomt; dat het aandeel van het slachtoffer dus moet berekend worden :

$$\frac{3,5 \times 120.000}{10} = 42.000 \text{ Fr.}$$

zodat overblijft als vermogensschade voor het gezin, een jaarlijks bedrag van 78.000 Fr.;

Overwegende dat de kapitalisatie van dit bedrag aan een rentevoet van 4,5 % en met het overeenstemmend coëfficiënt van 15,7429 een bedrag geeft van

$$15,7429 \times 78.000 = 1.227.946 \text{ Fr.}$$

6° Morele schade :

Overwegende dat eiseres laat gelden dat haar overleden echtgenoot in volle bloei was van zijn leven, en opgang van zijn zaken; dat zij nog talrijke jaren van geluk en voorspoed mocht verhoppen en thans alléén achterblijft met de zorg van drie kinderen;

Overwegende dat deze opmerkingen ongetwijfeld zeer gegronnd zijn; dat evenwel het gevraagde bedrag toch als overdreven voorkomt in vergelijking met hetgeen doorgaans door de rechtbanken wordt toegekend,

in eveneens zeer pijnlijke gevallen; dat een bedrag van 125.000 Fr. in deze als billijk voorkomt;

Overwegende dat dezelfde overwegingen in acht genomen voor wat de extrapatrimoniale schadevergoeding betreft, welke voor de kinderen geëist wordt, aan elk van deze een schadevergoeding van 30.000 Fr. moet worden toegekend;

Om deze redenen:

De Rechtbank,

Wijzende op tegenspraak;

Ontvangt de eis zoals hij ingeleid werd tegen de twee verweerders en verklaart hem grotendeels gegrond;

Veroordeelt beide verweerders solidair om aan eiseres te betalen de som van 42.943 Fr. + 1.227.946 Fr. + 125.000 Fr. + (3 × 30.000) 90.000 Fr. = 1.485.919 Fr., dit alles te vermeerderen met de compensatoire rente sedert de datum van het ongeval, zijnde 29 maart 1956, de gerechtelijke rente en de kosten van het geding;

Ontzegt haar het meegevorderde;

Veroordeelt eerste verweerder om aan tweede verweerder alle sommen terug te betalen, welke deze laatste ingevolge onderhavig vonnis zal dienen te betalen en eveneens tot de terugbetaling van de kosten van deze vordering, welke tweede verweerder zal dienen uit te geven...

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

6e Kamer. — 26 juni 1959

Alleensprekend rechter: M. de Chaffoy de Courcelles.
O.M.: M. Vanderpoorten.

Advocaten: Mrs. Van Alsenoy en Machiels.

Pandbeslag en revindicatoir beslag. — Bij verplaatsing van roerende voorwerpen behoudt de eigenaar zijn voorrecht hierop alleen door revindicatoir beslag te doen leggen.

Overeenkomstig art. 20, 1° van de wet op de voorrechten en hypotheeken behoudt de eigenaar op de zonder zijn toestemming verplaatste roerende voorwerpen, die het gehuurde stoffeerden, alleen dan zijn voorrecht, wanneer hij ze teruggevorderd heeft. Het daartoe vereiste revindicatoir beslag kan niet vervangen worden door het aanzeggen aan de derde, die de verplaatste goederen onder zich houdt, van een tevoren bij de huurder gelegd pandbeslag.

Goetstouwers en cs. t./ N.V.R. de Bevere.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat de eis ertoe strekt in hoofde van aanlegsters verweerster te horen veroordelen om 13.907 Fr. te betalen;

Overwegende dat aanlegsters gemachtigd werden pandbeslag te leggen op de goederen die zich bevonden in het huis Van Wesenbekerstraat n° 49 te Antwerpen, in huur genomen door zekere dame Coucke en dit bij bevel van de vrederechter van het eerste kanton van 4 maart 1958;

dat het pandbeslag op 4 maart werd gelegd op een partij regenschermen die ter plaatse niet meer aanwezig waren toen aanlegsters tot de verkoop lieten overgaan;

Overwegende dat deze regenschermen bij dame Coucke werden weggehaald door verweerster;

dat bij exploot van deurwaarder Sels dd. 7 april 1958 aanlegsters deze goederen opeisten;

Overwegende dat na de gerechtelijke verkoop van de goederen nog bij dame Coucke terug gevonden het bleek dat deze laatste aan aanlegsters nog 13.907 Fr. verschuldigd bleef; dat dit bedrag het voorwerp uitmaakt van huidige eis;

Overwegende dat aanlegsters na de verplaatsing van de regenschermen naliet te laten leggen wedereisend beslag onder voorwendsel dat «saisie sur saisie ne vaut»;

Overwegende dat het ter zake opvallend is dat verweerster niet tussen kwam in de procedure van pandbeslag tussen huurders en huurster;

Overwegende dat het pandbeslag toelaat de zich in het huurgoed bevindende voorwerpen aan te slaan wanneer deze verplaatst werden, maar nog steeds onder de hoede blijven van de huurster;

Overwegende dat de eigenaar van de verhuurde plaatsen slechts het volgrecht kan uitoefenen in de handen van derden indien hij wedereisend pandbeslag legt; dat voor dergelijk wedereisend pandbeslag een apart bevel nodig is daar het gericht is tegen een derde persoon die de gelegenheid moet kunnen hebben zich te verweren ten aanzien van diegenen die wedereisend pandbeslag laten leggen;

Overwegende dat ingevolge artikel 819 W.B.R. en artikel 20, 1 van de hypotheekwet aanlegsters geen toelating kregen tot wedereisend beslag, doch enkel tot pandbeslag;

dat dienvolgens de vereiste procedure niet gevolgd werd door aanlegsters en de loutere aanzegging aan verweerster niet bindend is en geen wedereisend beslag is;

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord de heer Hugo Vanderpoorten, substituut-prokureur des koning in zijn eensluitend advies in openbare zitting van 19 juni 1959 in de nederlandse taal gegeven,

Rechtsdoende bij tegenspraak,

Verklaart de eis ontvankelijk doch ongegrond;

Wijst aanlegsters ervan af en veroordeelt hen tot de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 17 januari 1957.

Voorzitter: M. Reyniers.

Rechters: M.M. Deballie en Van Huffel.

Referendaris: M. Van Hauwermeiren.

Advocaten: Mrs. Dobbelaere en Derycke.

Scheidsrechterlijk beding. — Stilzwijgende afstand.

De afstand van een scheidsrechterlijk beding kan stilzwijgend gebeuren. De verweerder wordt geacht af te zien van het scheidsrechterlijk beding, indien hij zonder voorbehoud over het geschil zelf besluiten neemt, en een wedereis instelt.

De exceptie van onbevoegdheid wegens het bestaan van een scheidsrechterlijk beding moet in limine litis worden opgeworpen.

Ets. Van Damme t/ British Cloth Trading Co.

Gezien de dagvaarding van 22-6-1956;

Overwegende dat de eis voor doel heeft de verweerster te doen veroordelen tot het betalen van 74.528 frank meer de verwilintresten aan 5,5 % sedert de respektievelijke vervaldag der facturen, de gerechtelijke intresten en de kosten, saldo op levering van koopwaren, volgens rekening in de dagvaarding overgeschreven;

Overwegende dat het bedrag van de schuld niet betwist wordt; dat in de loop van het geding 50.000 fr. betaald werden; dat echter de verweerster weigert het saldo te betalen, hetzij 24.528 frank, en een tegeneis indient van 16.311 frank, zodat er slechts volgens verweerster 8.217 frank meer de gerechtelijke intresten en de kosten zouden verschuldigd zijn; dat deze laatste som niet aangeboden werd met gereede gelden;

Overwegende dat de verweerster de onbevoegdheid van de Rechtbank tegenwerpt, omdat de algemene voorwaarden van de « Association Nationale des Tissus de Laine » toepasselijk zijn op de verkoop, en dat volgens artikel 8 ieder geschil oprijzend tussen koper en verkoper, uit welke hoofde hij ook zij, moet beslecht worden door scheidsrechters;

Overwegende dat de verweerster eerst beweerde deze voorwaarden niet te kennen; dat er echter niet kan betwist worden dat deze voorwaarden in beginsel toepasselijk zijn op de kwestieuze verkoop, vermits de bestelbevestiging uitdrukkelijk vermeldt: « le présent contrat est inscrit aux conditions générales de vente de l'association nationale des tissus de laine »;

Overwegende dat de eiseres stilzwijgend aan de scheidsrechterlijke clausule verzaakt heeft met voor de koophandelsrechtbank te dagvaarden; dat de verweerster thans verklaart dat deze clausule moet toegepast worden en dat een der partijen eenzijdig deze voorwaarde niet kan wegcijferen;

Overwegende dat eiseres met recht verklaart dat de verweerster harerzijds aan het scheidsrechterlijk beding verzaakt heeft met zonder voorbehoud ten gronde te besluiten en een tegeneis in te stellen, ja zelfs met een deel der geëiste som te betalen tijdens het geding; alsook dat de verweerster het beding had moeten inroepen in limine litis;

Zie Hof van Beroep Gent 3 mei 1875, Cl. en B., t. XXXVI, bl. 1686, Pand Arbitrage 26 en 26bis, Verbr. 10 april 1858. Zie ook Pand. b. n° 27 « La partie citée devant le juge ordinaire ne peut plus exciper de l'incompétence de celui-ci dès qu'elle a pris à l'instance une part qui implique qu'elle renonce également à la juridiction arbitrale et dégage ainsi son adversaire de l'obligation qu'il avait contractée — ce sera le cas notamment si le défendeur a présenté d'autres exceptions ou défenses que celle d'incompétence »;

Zie ook C. Proc. civ. art. 169 Serv. et Mech. Brux. 29 oct. 1951, Pas. 1852, bl. 312 B.J. X (1852) bl. 1030 »;

Overwegende dat de exceptie in limine litis dient tegengeworpen (Antwerpen 25-8-1865) Jur. Anvers 1865, I, bl. 300) en vóór ieder verweer ten gronde (Burg. Rechtspl., 169) « l'exception d'incompétence est couverte par des conclusions au fond. Le défendeur renonce à la clause arbitrale lorsque, assigné devant la Juridiction consulaire, il accepte cette procédure en n'opposant pas l'incompétence in limine litis (Glasson et Tiss. tome V traité de procédure civile 1936, bl. 339, n° 1816) « La révocation du compromis peut être virtuelle et implicite » (Dalloz Code Proc. civile IV, bl. 685, n° 28);

Overwegende dat in deze zaak des te meer dient aangenomen dat de verweerster voor haar verweert ten gronde geen belang heeft bij de toepassing van

het scheidsrechterlijk beding, dat zij eerst hardnekkig beweerde dat de voorwaarden die het beding inhield niet van toepassing waren; verder dat de oplossing van het geschil niet loopt over technische discussies die gemakkelijker door een vakman zouden opgelost worden, en ten slotte dat het niet opgaat, na aan de aanlegster tijd te hebben doen verliezen door de instructie der zaak te laten doorgaan vóór de Rechtbank van Koophandel, nu alles te willen doen herbeginnen voor een scheidsrechter, met als gevolg een nieuwe vertraging van verscheidene maanden, terwijl de verweerster zelfs het erkende deel van haar schuld niet betaalt;

.....

INGEZONDEN STUKKEN

Het recht op de kinderbijslag voor kinderen die in weldadigheidsinstellingen verblijven.

Naar aanleiding van het artikel « Het recht op kinderbijslag voor kinderen die in weldadigheidsinstellingen verblijven » van Mr. De Cuyper, dat verscheen in het Rechtskundig Weekblad van 28 juni 1959, N° 42, ontvangen wij van Dr. Jac. Raveschot het hiernavolgend schrijven :

Geachte Heer Redacteur,

In n° 42, jaargang 22, van 28 juni 1959 van het Rechtskundig Weekblad, schreef de Heer De Cuyper een bijdrage: « Het recht op kinderbijslag voor kinderen die in weldadigheidsinstellingen verblijven. »

Wij delen niet de mening van de steller waar het gaat, én over het gebruik van de term « weldadigheidsinstellingen », én over het principe zelf van uitkering van de kinderbijslag in deze bijzondere gevallen. Nochtans willen wij daarover geen redetwist beginnen.

Wij menen echter de schrijver van het opstel te moeten terechtwijzen, waar het gaat om de voorstelling van de nu feitelijk bestaande toestand, wat betreft de private instellingen, die kinderen opnemen, ten laste van het Speciaal Onderstandsfonds, met het oog op een gepaste bijzondere verzorging, onderwijs en opleiding.

Artikel 61 van de samengeordende wetten op de kinderbijslag voor loontrekkenden bepaalt :

« De kinderen die kosteloos door een weldadigheidsinstelling opgevoed worden geven geen recht op kinderbijslag. »

« Indien de weldadigheidsinstelling de gewoonte heeft een vergoeding te vragen, dan geven de kinderen, die haar toevertrouwd worden, in geen geval recht op kinderbijslag, die hoger is dan het bedrag van gezegde vergelding. »

Dit artikel is zeer dubbelzinnig gesteld. Inderdaad in het eerste deel wordt gezegd dat de kinderen geen recht hebben op kinderbijslag, in het tweede deel, dat de kinderen er wel recht op hebben, zij het in beperkte mate, ten belope van het bedrag van de vergelding, die de instelling gewoon is te vragen.

Zoals bekend zijn het niet de instellingen voor Bijzonder Onderwijs, die zelfstandig bepalen welke de vergelding is, die zij zullen ontvangen voor het onderhoud, de opvoeding en het onderwijs, van de hun toe-

vertrouwde kinderen. Maar wel telken jare de Minister van Volksgezondheid en Gezin. Voor zover wij weten, moeten de instellingen zich daaraan houden en mogen zij derhalve geen hogere vergelding vragen.

Wanneer echter een kind wordt opgenomen, wordt er sedert het in voege treden van de Wet op het Speciaal Onderwijsfonds, een speciale procedure ingesteld.

De Commissie van Openbare Onderstand, van de gemeente waar het kind verblijft, moet inderdaad een onderzoek instellen, ook bij de Ontvanger van Belastingen, naar de betaalmogelijkheden van de personen — hier dus alleen in stijgende lijn bloedverwant — die onderstandsplichtig zijn.

Zij terloops gezegd, dat dit onderzoek bij de ouders van de kinderen zeer onpopulair is, daar zij veelal en niet geheel ten onrechte menen, dat het onderwijs van alle schoolplichtige kinderen kosteloos is.

Het zo samengestelde bundel gaat over de Provinciediensten, naar de Minister van Volksgezondheid en Gezin. Deze bepaalt dan het bedrag van de bijdrage, door ieder van de ascendenten te betalen in het onderhoud van het kind.

In practisch alle gevallen is het nu zo, dat de Minister de ouders nooit als geheel behoeftig ziet, maar hen steeds verplicht een bijdrage te betalen minstens zo groot als de kinderbijslag voor dit bepaald kind.

Daar waar echter de Staat de bijdragen van de werkgevers int, voor de Maatschappelijke Zekerheid, weigert de Minister van Volksgezondheid en Gezin de door hemzelf vastgestelde bijdragen van de ouders zelf te vorderen, ten voordele van het Speciaal Onderstandsfonds.

Door een ongerijmdheid in de toepassingsprocedure van de wet zijn het de bestuurders van de inrichtingen, die verplicht zijn dit bedrag van de kinderbijslag van de ouders te vorderen. De bestuurders zouden o.m. reeds heel gelukkig zijn, moest de Minister hun telkens zeggen welk het bedrag is van de kindertoeslag, daar dit een zeer ingewikkeld domein is, waar ook de ouders niet thuis in zijn.

De voorstelling van de Heer G. De Cuyper is dus onjuist waar hij schrijft: «Van dit alinea gebruik makend hebben de weldadigheidsinstellingen in overgrote meerderheid, zo niet alle, de gewoonte aangenomen een vergelding te vragen en meestal een vergelding tot het bedrag van de kinderbijslag waarop de opgenomen of geplaatste kinderen recht hebben.»

«De weldadigheidsinstellingen hebben eenvoudig als volgt geredeneerd: indien wij geen vergoeding vragen en het kind zonder kosten voor het gezin opnemen, krijgt het kind geen kinderbijslag meer. Wij ook krijgen niets en het regime van kinderbijslag doet hier een goede zaak aan. Wanneer wij integendeel een vergoeding vragen tot het bedrag van de kinderbijslag, is het toch het gezin niet die de vergoeding betaalt, doch het regime van de kinderbijslag. Laten wij dus ons eigen budget sparen en altijd een vergoeding vragen tot het bedrag van de kinderbijslag, die toch niet ten laste valt van het gezin, maar in feite gedragen wordt door het regime van de kinderbijslag.»

Het zijn niet de bestuurders van de instellingen voor Bijzonder Onderwijs, die het kindergeld vragen, maar de administratie van het Speciaal Onderstandsfonds, via de bestuurders. Het betoog van de Heer G. De Cuyper is volkomen juist als men weldadigheidsinstelling vervangt door Speciaal Onderstandsfonds.

Mogen wij U vragen dit aan de Heer G. De Cuyper mede te delen.

Wij menen niet dat de aangelegenheid belangrijk genoeg is om de opname van dit schrijven in het Weekblad te verrechtvaardigen.

Wij vinden de voorstelling van zaken alleen onjuist en zeker onvriendelijk tegenover mensen en instellingen, die in zo gebrekkige voorwaarden zich willen inzetten voor ongelukkige kinderen.

Met welgemeende hoogachting.

Dr. J. Raveschot.

* * *

Aangaande dit schrijven deed Mr. De Cuyper ons de volgende mededeling geworden:

* * *

Antwoord aan Dr. Jac. Raveschot, Duffel.

De Heer Raveschot is niet akkoord met mijn voorstelling van de bestaande toestand wat betreft de private instellingen die kinderen opnemen ten laste van het Speciaal Onderstandsfonds.

Met deze terechtwijzing kan ik akkoord gaan, dat wil zeggen dat, waar ik in mijn artikel spreek over de bestaande toestand, naast de weldadigheidsinstellingen ook het Speciaal Onderstandsfonds mag vermeld worden. Tenzij het Speciaal Onderstandsfonds ook een weldadigheidsinstelling is in de brede zin van het woord, wat wel verdedigbaar is, maar waarover ik het niet nodig acht in mijn antwoord verder uit te wijden.

De Heer Raveschot wil nochtans laten uitschijnen dat mijn voorstelling van de bestaande toestand alleen op het Speciaal Onderstandsfonds toepasselijk zou zijn.

De liefdadigheidsinstellingen, zowel de private als de openbare, nemen ook andere kinderen op dan deze die hun toevertrouwd zijn door het Speciaal Onderstandsfonds. Het is een feit dat de C.O.O. en private weldadigheidsinstellingen voor deze kinderen gewoonlijk een vergoeding vragen die gelijk is aan het bedrag van de kinderbijslag waarop de kinderen recht hebben.

In mijn artikel was het niet mijn bedoeling, bij de schets van de bestaande feiten, in details te treden. Voor zoveel het Onderstandsfonds geen weldadigheidsinstelling is in de brede zin van het woord, kan ik nochtans, als conclusie van dit antwoord, aannemen dat, naast de weldadigheidsinstellingen ook het Speciaal Onderstandsfonds mag vernoemd worden in mijn artikel, waar ik de bestaande toestand beschrijf.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

BALIELEVEN

Conferenties der Jonge Balie.

De Voorzitters der Conferenties der Jonge Balie van België hebben ten huize van de Voorzitter van de «Conférence du Jeune Barreau» te Brussel een vergadering gehouden op 5 september 1959.

Zij hadden de gebruikelijke gedachtenwisseling betreffende hun inwendige organisatie en hebben sommige maatregelen getroffen aangaande de verhoudingen tussen de verschillende Conferenties van het land.

De voorzitters hebben beslist opnieuw in de loop van het gerechtelijk jaar te vergaderen om tot een onderzoek over te gaan van verschillende problemen die de jonge advocaten aanbelangen.

Conferentie van de Jonge Balie te Brugge.

Het Bestuur van de Conferentie van de Jonge Balie te Brugge is samengesteld als volgt:

Voorzitter: Mr. Paul Ducheyne, Brugge.

Ondervoorzitter en schatbewaarder: Mr. Raoul De Pauw, Blankenberge.

Secretaris: Mr. Magda Sabbe, Brugge.

Bestuursleden: Mrs. Govaert Urbain, Sint-Andries; Depraeter Marie-José, Tielt; Dousselaere Frank, Moerkerke; Donck Antoine, Brugge.

De Plechtige Openingszitting gaat door op zaterdag, 17 oktober aanstaande, te 17 uur. Mter Germain De Cock van de Balie te Brugge zal er spreken over: «De Rechten van de Mens».

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 augustus - 31 augustus 1959)

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Financiën*. — Bij K.B. van 29 juli 1959 (S. 1 augustus 1959, 5547) worden de wijzigingen aan de statuten van de Nationale Bank van België goedgekeurd.

2. *Openbare werken*. — Het K.B. van 27 april 1959 (S. 1 augustus 1959 - 5551) wijzigt de tabel gevoegd bij het K.B. van 14 mei 1938 en vermeldende de rijkswegen en vakken van rijkswegen in de provincie Antwerpen waarvoor de strook voor achteruitbouw dient verminderd of opgeheven.

3. *Dienst van het Sequester - Ontbinding*. — Bij de wet van 6 juli 1959 (S. 3 augustus 1959 - 5574) wordt de dienst van het Sequester ontbonden. De rechten en verplichtingen van deze dienst gaan over op de staat. In de hangende rechtsgedingen treedt de staat in de plaats van de dienst. De bevoegdheid van de dienst gaat over op de Minister van Financiën. Dezelfde wet vult de wetgeving op het sequester aan.

4. *Landbouw*. — Het M.B. van 1 augustus 1959

(S. 3 augustus 1959 - 5577) stelt het bedrag der premieën toegekend aan de instellingen, die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen, vast.

5. *Overeenkomst tussen België en Amerika*. — De wet van 16 juli 1959 (S. 5 augustus 1959, 5606) keurt de overeenkomst ondertekend op 22 augustus 1957 te Washington tot aanvulling van de overeenkomst tussen België en de Verenigde Staten van Amerika ter voorkoming van de dubbele belastingen en ter vermindering van de fiscale ontduiking inzake inkomstenbelastingen op 28 augustus 1948 ondertekend te Washington, goed.

6. *Justitie - Verblijf van vreemdelingen in België*. — Het K.B. van 24 mei 1959 (S. 5 augustus 1959 - 5610) wijzigt dit van 6 december 1955 betreffende de uitvoering van de wet van 28 maart 1952 op de vreemdelingenpolitie alsmede het K.B. van 3 december 1953 betreffende de voorwaarden waaronder vreemdelingen België kunnen binnenkomen, er verblijven en er zich vestigen.

7. *Stedebouw*. — Bij de wet van 14 juli 1959 (S. 6 augustus 1959 - 5626) wordt art. 18, derde lid, van het wetsbesluit van 2 december 1946 betreffende de stedebouw gewijzigd.

8. *Overeenkomst tussen België en Frankrijk*. — De wet van 8 juli 1959 (S. 6 augustus 1959 - 5627) keurt het bijvoegsel ondertekend op 30 augustus 1957 te Parijs ter vervollediging en tot wijziging van het algemeen verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen België en Frankrijk en van het aanvullend akkoord in verband met de toestand van de grens- en seizoenarbeiders, ondertekend op 17 januari 1958 te Brussel, goed.

9. *Financiën*. — Bij K.B. van 17 juli 1959 (S. 6 augustus 1959, 5632) wordt het quotum van België in het Internationaal muntfonds verhoogd.

10. *Financiën - Nationale Kas voor Beroepskrediet*. — Het K.B. van 17 juli 1959 (S. 6 augustus 1959 - 5633) verhoogt de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

11. *Overeenkomst tussen België en het Groot-Hertogdom Luxemburg*. — De wet van 26 juli 1959 (S. 7 augustus 1959, 5650) keurt het akkoord goed tussen België en het Groot-Hertogdom Luxemburg, afgesloten bij wisseling van brieven gedagtekend Brussel 28 oktober en 12 december 1955 betreffende het toekennen van sommige voorrechten aan de E.G.K.S. evenals aan de bij de gemeenschap geaccrediteerde zendingen.

12. *Economische zaken - Modellen van elektrische meters*. — Het M.B. van 15 juli 1959 (S. 7 augustus 1959 - 5658) keurt de modellen van elektrische meters goed.

13. *Belgisch-Congo - Begroting*. — De wet van 14 juli 1959 (S. 8 augustus 1959 - 5674) keurt het K.B. van 31 oktober 1958 goed, waarbij op de begroting der gewone uitgaven van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1957 bijkredieten worden geopend en krediet-overschrijvingen worden geordonneerd.

14. *Belgisch-Congo - Begroting*. — De wet van 20 juli 1959 (S. 8 augustus 1959 - 5675) stelt de

begroting van het Ministerie van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1959 vast.

15. *Ministerie van Sociale Voorzorg - Begroting.* — De wet van 7 juli 1959 (S. 8 augustus 1959 - 5681) stelt de begroting van het Ministerie van Sociale Voorzorg voor het dienstjaar 1959 vast.

16. *Overeenkomst tussen België en Nederland.* — De wet van 24 juli 1959 (S. 10 augustus 1959 - 5706) keurt het verdrag goed tussen België en Nederland regelende de verlichting en de bebakening van de Westerschelde en haar mondingen, ondertekend op 23 oktober 1957 te 's Gravenhage.

17. *Ministerie van Openbare Werken.* — Het K.B. van 24 juli 1959 (S. 10 augustus 1959, 5717) stelt de schalen vast verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, sektor Openbare Werken.

18. *Volksgezondheid - Uitvoer van vlees.* — Het K.B. van 9 juli 1959 (S. 10 augustus 1959 - 5725) stelt maatregelen vast betreffende de uitvoer van vlees naar de Duitse Bondsrepubliek.

19. *Landbouw - Handel in meststoffen.* — Het K.B. van 23 juli 1959 (S. 11 augustus 1959 - 5738) wijzigt dit van 30 september 1955 houdende reglementering van de handel in meststoffen en grondverbeteringsmiddelen.

20. *Nationale dienst voor afzet van landbouw- en tuinbouwprodukten.* — Het K.B. van 23 juli 1959 (S. 11 augustus 1959 - 5739) wijzigt het K.B. van 24 oktober 1955 tot vaststelling van het organiek kader van de Nationale Dienst voor afzet van landbouw- en tuinbouwprodukten.

21. *Comité's voor beroepsopleiding.* — Bij M.B. van 8 juli 1959 (S. 11 augustus 1959 - 5744), wordt het getal en het ambtsgebied van de gewestelijke Comité's voor beroepsopleiding en -volmaking bepaald.

22. *Economische zaken - Reglementering van de verkoop met premiën.* — Bij het K.B. van 26 juli 1959 (S. 11 augustus 1959 - 5746) worden het K.B. van 26 februari 1935 waarbij de tenuitvoerlegging wordt geregeld van art. 3 van het K.B. van 13 januari 1935 houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën alsmede van art. 3 van het K.B. van 12 november 1935 tot inrichting van de controle met het oog op de toepassing van de K.B.en houdende beperking en reglementering van de verkoop met premiën, opgeheven.

23. *Financiën - Begroting.* — De wet van 22 juni 1959 (S. 12 augustus 1959 -) stelt de begroting van ontvangsten en uitgaven voor orde voor het dienstjaar 1959 vast.

24. *Fiscale plakzegels.* — Het K.B. van 27 juni 1959 (S. 12 augustus 1959 - 5783) stelt de gebruikstermijnen van zekere fiscale plakzegels vast.

25. *Verkeerswezen - Toelagen aan rivierloodsen.* — Bij K.B. van 29 juli 1959 (S. 12 augustus 1959 - 5784) wordt een bijzondere toelage aan de rivierloodsen van het loodsstation te Antwerpen voor het loodsen op de Zeeschelde van schepen van meer dan 15.000 brutoton toegekend.

26. *Verkeerswezen - Inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht.* — Bij K.B. van 4 augustus 1959 (S. 12 augustus 1959 - 5784) wordt het K.B. van 31 december 1953 houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht, niet zijnde rijwielen met hulpmotor aangevuld.

27. *Verkeerswezen - Inschrijvingen van voertuigen.* — Bij M.B. van 4 augustus 1959 (S. 12 augustus 1959 - 5785) wordt het M.B. van 31 december 1953 bepalende de modellen van de nummerplaten, van de inschrijvingsboekjes en van de inschrijvingsbewijzen alsmede van de verklaringen over te leggen tot het bekomen van de inschrijving van een voertuig, aangevuld.

28. *Economische zaken.* — Het K.B. van 4 augustus 1959 (S. 12 augustus 1959 - 5788) regelt de aanwending van steenstortschilfers met het oog op de regularisatie van het verbruik der kolenproductie.

29. *Ministerie van Landsverdediging.* — Bij K.B. van 4 augustus 1959 (S. 13 augustus 1959 - 5794) worden vergelijkende overgangs- en bevorderingsexamens voor de burgerlijke en militaire werklieden, die tot het meesters-, vak- en dienstpersoneel van het Ministerie van Landsverdediging behoren, ingericht.

30. *Financiën.* — Het M.B. van 7 augustus 1959 (S. 13 augustus 1959 - 5796) stelt de aflissingsmodaliteiten vast der preferente aandelen van de N.M.B.S.

31. *Economische Zaken.* — Het K.B. van 22 juni 1959 (S. 13 augustus 1959 - 5811) stelt de nieuwe begrenzing vast van de omschrijvingen, waarin de afgevaardigden bij het toezichters in de steenkolenmijnen hun ambt uitoefenen.

32. *Zeevaartonderwijs.* — *Uitrustingsstoelagen.* — Het K.B. van 29 juli 1959 (S. 14 augustus 1959 - 5826) stelt de regeling vast voor het verlenen van uitrustingsstoelagen aan de gesubsidieerde inrichtingen voor zeevaartonderwijs.

33. *Verkeerswezen.* — *Posttarieven.* — Het K.B. van 10 oktober 1959 (St. 14 augustus 1959 - 5828) wijzigt de posttarieven in binnenlandse dienst.

34. *Hoge raad voor het vervoer in Kongo.* — Bij K.B. van 28 april 1959 (S. 15 augustus 1959 - 5854) wordt de hoge raad voor het vervoer in Kongo opgeheven.

35. *Openbare entrepôts te Oostende.* — Het M.B. van 4 augustus 1959 (S. 17 augustus - 18 augustus 1959, 5877) keurt een wijziging aan het bijzonder reglement van het openbaar entrepôt te Oostende goed.

36. *Verkeerswezen.* — Bij K.B. van 15 juli 1959 (S. 17-18 augustus 1959 - 5894) worden de normen bepaald waaraan de klankradiuitzendingen op metergolven in het koninkrijk beantwoorden.

37. *Akkoord tussen België en Zweden.* — In het Staatsblad van 19 augustus 1959 - 5924 verscheen de tekst van het akkoord tussen België en Zweden betreffende de legalisatie van de afschriften van akten van de burgerlijke stand en de kosteloze wederzijdse afgifte van deze stukken, afgesloten bij wisseling van nota's gedagtekend 18 april en 28 mei 1959 te Stockholm.

38. *Landsverdediging. — Dienstplicht.* — Het K.B. van 8 augustus 1959 (S. 20 augustus 1959 - 5943) bepaalt de werkelijke dienstdienst van de dienstplichtigen die tot de klasse 1957 en tot de volgende klasse behoren.

39. *Scheepvaartwegen.* — Bij K.B. van 10 augustus 1959 (St. 21 augustus 1959 - 5968) wordt het K.B. van 7 september 1950 houdende bijzondere regeling van sommige scheepvaartwegen gewijzigd wat betreft het bijzonder reglement van het kanaal van Bergen naar Condé.

40. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 10 augustus 1959 (20 augustus 1959 - 5970) wijzigt en vult aan het K.B. van 14 februari 1956 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Justitie.

41. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 23 juli 1959 (S. 21 augustus 1959 - 5978) wijzigt het organiek kader van het Ministerie van Economische Zaken.

42. *Mijnen. — Ondergrondse werken.* — Het M.B. van 26 juli 1959 (S. 21 augustus 1959 - 5979) bepaalt de voorwaarden tot het bekomen van het bekwaamheidsgetuigschrift van de personen belast met het gebruik van springstoffen in de ondergrondse werken der mijnen.

43. *Volksgezondheid.* — Het K.B. van 15 juli 1959 (S. 22 augustus 1959 - 5993) regelt de toekenning van toelagen voor de kursussen, voordrachten en studiedagen die de opleiding tot het gezinsleven kunnen bevorderen en de ontplooiing daarvan kunnen ten goede komen.

44. *Ministerie van Buitenlandse Zaken.* — Bij K.B. van 27 juni 1959 (S. 24 augustus 1959 - 6015) wordt het K.B. van 31 mei 1956 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Handel aangevuld.

45. *Vervoer van landverhuizers.* — Bij K.B. van 23 juli 1959 (S. 24 augustus 1959 - 6019) wordt het regeringscomité voor de landverhuizers naar het Ministerie van Verkeerswezen overgebracht en het K.B. van 25 februari 1924 houdende reglement op het vervoer van landverhuizers gewijzigd.

46. *Internationaal verdrag.* — De wet van 20 juni 1959 (S. 25 augustus 1959 - 6030) keurt het verdrag inzake de instelling van een veiligheidscontrole op het gebied van de kernenergie, de bijlage en het protocol betreffende het tribunaal ingesteld bij dit verdrag, ondertekend te Parijs op 20 december 1957, goed.

47. *Internationaal verdrag.* — De wet van 20 juni 1959 (S. 25 augustus 1959 - 6040) keurt het verdrag nopens de oprichting van de Europa-maatschappij voor de chemische bewerking van bestraalde reactorbrandstof «Eurochimic», ondertekend te Parijs op 20 december 1957, goed.

48. *Bedrijfsrevisoren.* — Het K.B. van 13 juni 1959 (S. 25 augustus 1959 - 6056) wijzigt het K.B. van 21 mei 1957 tot erkenning van diploma's bedoeld door de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut van bedrijfsrevisoren gewijzigd bij de wet van 10 juni 1956 aangevuld bij K.B. van 17 juni 1957.

49. *Financiën.* — De wet van 14 juni 1959 (S. 27 augustus 1959 - 6091) keurt het K.B. van 30 oktober 1957 goed, waarbij op de begroting der gewone uitgaven van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1956 bijcredieten worden geopend en credietoverschrijvingen worden geordonneerd.

50. *Financiën.* — Bij K.B. van 3 oktober 1957 (S. 27 augustus 1959 - 6092) worden op de begroting der gewone uitgaven van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1956 bijcredieten geopend en credietoverschrijvingen geordonneerd.

51. *Financiën.* — Bij de wet van 14 juni 1959 (S. 28 augustus 1959 - 6131) wordt het openen van bijcredieten goedgekeurd terwijl anderzijds sommige credieten geopend in de buitengewone uitgaven van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi van het dienstjaar 1957 worden verminderd.

52. *Zuidpoolexpeditie.* — Wetenschappelijk onderzoek. — Bij K.B. van 17 augustus 1959 (S. 28 augustus 1959 - 6148) wordt aan het wetenschappelijk onderzoek een bedrag van 25 miljoen frank besteed, teneinde de kosten van de derde zuidpoolexpeditie te bestrijden.

53. *Landbouw.* — Bij K.B. van 25 juli 1959 (S. 28 augustus 1959 - 6150) wordt een toelage om de drinkwatervoorziening van land- en tuinbouwbedrijven aan te moedigen, toegekend.

54. *Financiën.* — Bij de wet van 14 juli 1959 (S. 29 augustus 1959 - 6172) wordt het openen van bijcredieten goedgekeurd terwijl anderzijds sommige credieten geopend voor de buitengewone uitgaven van Belgisch-Kongo en van Ruanda-Urundi van het dienstjaar 1956 worden verminderd.

55. *Economische Zaken. — Bevordering van de economische expansie.* — De wet van 14 juli 1959 (S. 29 augustus 1959 - 6198) voert maatregelen in tot bevordering van de economische expansie en van de oprichting van nieuwe industrieën.

56. *Economische Zaken.* — De wet van 18 juli 1959 (29 augustus 1959 - 6201) voert bijzondere maatregelen in tot bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten.

57. *Economische Zaken.* — Het K.B. van 17 augustus 1959 (S. 29 augustus 1959 - 6207) stelt de uitvoeringsmaatregelen der wet van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen tot bevordering van de economische expansie en van de oprichting van nieuwe industrieën vast.

58. *Economische Zaken.* — Het K.B. van 18 augustus 1959 (S. 29 augustus 1959 - 6210) stelt de uitvoeringsmaatregelen vast der wet van 18 juli 1959 tot invoering van bijzondere maatregelen tot bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten.

59. *Verkeerswezen. — Dronkenschap, bepalen van het alcoholgehalte.* — Het M.B. van 22 augustus 1959 (S. 31 augustus 1959 - 6239) stelt de uitvoeringsmaatregelen van het K.B. van 10 juli 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte vast.

60. *Beroepsopleiding in ambachten en neringen.* — Het M.B. van 18 augustus 1959 (S. 31 augustus 1959 - 6240) stelt de voorwaarden vast tot aanvaarding van de leerkontrakten, leergangen en voordrachten en de reglementering der toekenning van premieën en subsidies voor de beroepsopleiding en de volmaking in de ambachten en neringen.

II. Rechterlijke Inrichting.

61. *Justitie. — Indeling der Vredegerechten.* — Bij K.B. van 22 juli 1959 worden de bevolking van elk rechterlijk arrondissement, die van elk vredegerechtskanton en de indeling van de kantons in 4 klassen bepaald volgens de bevolking op 31 december 1958 volgens een bij dit K.B. gevoegde tabel.

III. Strafrecht en Strafvordering.

62. *Bevoegdheid en procedure in strafzaken in Belgisch-Kongo.* — Bij de wet van 14 juli 1959 (S. 1 augustus 1959 - 5546) wordt het wetsbesluit van 24 september 1942 houdende wijziging en aanvulling van de wetgeving van Belgisch-Kongo en Runada-Urundi op de rechterlijke inrichtingen, de bevoegdheid en de procedure in strafzaken opgeheven.

63. *Justitie. — Voorlopige hechtenis.* — Bij de wet van 25 juli 1959 (S. 6 augustus 1959 - 5631) wordt art. 20 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis gewijzigd. De zaken blijven zoals ze zijn totdat over het beroep is beslist voor zover dit geschiedt binnen de 15 dagen na de voorziening in hoger beroep. Zodra deze termijn is verstreken wordt de verdachte in vrijheid gesteld. Deze termijn wordt geschorst tijdens de duur van het uitstel dat door de verdediging wordt gevraagd.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

64. *Arbeidsbescherming.* — Het K.B. van 16 juli 1959 (S. 7 augustus 1959 - 5655) wijzigd titel 3, hoofdstuk 2, afdeling IX, paragraaf 1 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming. De wijzigingen hebben betrekking op de garages en werkplaatsen en hun aanhorigheden van alle bewoonde lokalen.

65. *Ziekte- en invaliditeitsverzekering.* — Het M.B. van 30 juni 1959 (S. 7 augustus 1959, 5657) wijzigd dit van 22 september 1955 tot uitvoering van het organiek K.B. van de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de bilaterale en multilaterale overeenkomsten betreffende de sociale zekerheid waar zij de ziekte- en invaliditeitsverzekering beogen.

66. *Kinderbijslag voor loonarbeiders.* — Bij K.B. van 13 juli 1959 (S. 8 augustus 1959 - 5690) worden bepalingen ingevoerd tot uitvoering van art. 62 laatste lid der gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders. Deze bepalingen hebben betrekking op de leeftijds grens, die mits bepaalde voorwaarden wordt gebracht op 21 jaar.

67. *Kinderbijslag.* — Het K.B. van 15 juli 1959 (S. 12 augustus 1959 - 5754) stelt de berekeningswijze van de kinderbijslag en van de bijdragen voor de werklieden tewerkgesteld in de automatische vensterglasblazerijen, vast.

68. *Arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.* — *Jaarlijks loon.* — Het K.B. van 13 juli 1959 (S. 17-18

augustus 1959 - 5895) wijzigd het K.B. van 21 maart 1958 tot vaststelling van het gemiddelde jaarlijks loon van de zeelieden der koopvaardij voor de toepassing der wet van 13 december 1909 op de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden.

69. *Arbeidsduur in de confectieondernemingen.* — Het K.B. van 4 augustus 1959 (S. 19 augustus 1959 - 5925) wijzigd het K.B. van 2 juni 1958 tot vaststelling van de arbeidsduur van het werkpersoneel van sommige ondernemingen.

70. *Arbeidsbescherming.* — Het K.B. van 5 augustus 1959 (S. 19 augustus 1959 - 5928) wijzigd titel 1 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

71. *Hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden.* — Het K.B. van 13 juli 1959 (S. 22 augustus 1959 - 5991) wijzigd het K.B. van 24 oktober 1936 houdende wijziging en samenordering van de statuten der hulp- en verzorgingskas voor zeevarenden onder Belgische vlag.

72. *Nationale kas voor bediendenpensioen.* — Het K.B. van 10 augustus 1959 (S. 28 augustus 1959 - 6130) wijzigd het K.B. van 5 augustus 1959 (S. 31 augustus 1959 - 6263) wijzigd titel 1, hoofdstuk 2 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming wat de diamantnijverheid betreft.

H. Boonen.

TAALKUNDIGE KRONIEK

MARGINALIA

(R.W. 31-5-59)

« Als de woorden in hun uiterlijke vorm, maar een Nederlands kleed omhebben, meent men dat aan alle eisen is voldaan »
(J. Obrie, De Nederlandse Rechtstaal, Gent 1892).

1. « Ter zake heeft de bouwheer, die de gebreken ontdekte sinds het begin van 1953... »

Zoals het hier staat, lijkt het erop als zou de « bouwheer » (waarom niet opdrachtgever of klant) gedurende al die jaren bezig geweest zijn met ontdekken. « sinds » wijst op een toestand of handeling die van het genoemde tijdstip af voortduurt!

Hier had men moeten schrijven « in » of, « kende sinds »...

2. « Overwegende dat, indien bij het in gang zetten, het achteruitkomen van een voertuig ingevolge de helling van de weg, een onbehendigheid aan de dag legt... »

« Aan de dag leggen » betekent weliswaar « doen blijken » maar dan voor het onderwerp (een persoon) zelf zoals in: « Hij heeft heel wat ijver aan de dag gelegd ».

Het « achteruitkomen van een voertuig » legt echter niets aan de dag maar « is » b.v. een gevolg van onbehendigheid of een bewijs ervan.

3. «Overwegend dat de Bond het verwijt *doet*»...
Al te letterlijk Frans! In het Nederlands «doet» men geen verwijten; in het Frans evenmin, want «faire» betekent toch ook «maken»?

4. «... en dat de polissen *maar* aan de raadsman... werden *medegedeeld* met een kleine vertraging, na sommatie door deurwaarder; ...»

— «maar» moet «pas» worden in de betekenis van «niet vroeger dan»...

— «medegedeeld» — Men kan iemand een gedachte, de inhoud van een stuk enz. «mededelen», doch zodra het over een voorwerp — een akte, polis, brief of dossier, etc. — gaat, is het niet meer mededelen maar wel «overmaken», «voor- of overleggen», «overhandigen» (doch niet per brief a.u.b.).

Het Franse «communiquer» heeft ook deze laatste betekenis en als men vertaalt (op papier of in de geest), dient men het juiste woord te gebruiken.

5. «Overwegende dat die maatregelen niet altijd gemakkelijk kunnen gescheiden worden, en dat *soms zij* onrechtstreeks tot de materiële organisatie bijdragen, en dat men ook begrijpt dat de Bond zijn eigen *gebeurlijke clubs* doet verzekeren...»

— «en dat soms zij»: deze reeks woorden heeft zelfs geen Nederlandse klank. Hoe de verbetering moet geschieden is voor al wie wat Nederlands kent evident.

— «gebeurlijke clubs», «gebeurlijke» betekent «wat zou kunnen gebeuren». Kan een club gebeuren? Wat er bedoeld wordt is niet klaar, tenzij «gebeurlijk» slaat op «doet (laat) verzekeren» en dan zou het erbij moeten staan.

6. «Dat de aanwezigheid van koerscommissarissen... *van aard is*, ongevallen te vermijden».

In het Frans, dat trouwens, en vooral in officiële teksten, graag veel woorden gebruikt om weinig te zeggen, is men zeer royaal met de uitdrukking «de nature à...»

In het Nederlands, en vooral in vertaald Frans, komt ze meestal overbodig voor en zo ze dan wel gewettigd is, krijgt ze niet de letterlijk vertaalde vorm «van aard te» of «van aard om te...» Het wordt dan «van die (of zulke) aard dat ze (hij)...» In het hier gegeven voorbeeld is de uitdrukking echter volledig overbodig. Men kan ze gemakkelijk weglaten en schrijven: «...ongevallen kan vermijden...»

7. «Overwegende dat een ongeval in een koers *aangekomen aan* verschillende verantwoordelijkheden *aanleiding mag* geven...»

Een toppunt van letterlijke vertaling uit het Frans.

— «aangekomen»: letterlijk «arriver».

Het Nederlands heeft hiervoor «gebeurd».

Wat zou men denken moest een Vlaming zeggen «il ne peut arriver à cela», bedoelende «hij mag daar niet aankomen»?

— «aan». Hetzelfde geval — iets geeft aanleiding tot iets in het Nederlands.

— «mag» is dan tenslotte letterlijk het Franse «peut» waarvoor ook het Nederlandse «kan» bestaat!

8. «... dat hij uit de dwarsverbinding op de hoofdweg Brugge-Gent gekomen is, *als wanneer* twee renners, die deze hoofdweg *volgende dichtbij* waren genaderd; ...»

— «als wanneer» heeft een dialectkleur. Men kan evengoed of beter zeggen «toen».

— «die... volgende» is een contaminatie van twee vormen: «die volgden...» of «volgende». De eerste verdient de voorkeur.

— «dichtbij» is nutteloos lang. «Dicht» is korter en correct.

9. «... dat de voorrang van rechts over dewelke S. in beginsel beschikte, *niet is kunnen zijn miskend geworden tengevolge van het feit* dat deze laatste alvorens zich in het kruispunt te begeven tot stilstand is gekomen...»

— «niet is kunnen...» — Naast de algemene gewrongenheid van deze zin, is het aangeduide gedeelte een typisch voorbeeld van taalverknoeiing. Het is nochtans eenvoudig en gemakkelijk te leren:

Na het hulpwerkwoord «kunnen» komt, zoals steeds, de infinitief, dus hier het passieve «miskend worden».

Wij krijgen dus: «niet is kunnen miskend worden...»

— «het feit dat» is een uitdrukking waarmee, blijkbaar ook onder invloed van het Frans, al te kwistig wordt omgesprongen. Waarom acht lettergrepen (waarvan er verscheidene niets zeggen) als we het met twee kunnen doen? «Doordat»...

Zuinigheid is een deugd, ook bij het taalgebruik.

J. Leliard.

MEDEDELINGEN

Universitair Nieuws.

Wij zouden graag bij het begin van het academisch jaar even de aandacht willen vestigen op het centrum voor buitenlands recht aan de Leuvense universiteit.

Tijdens het academisch jaar 1956-1957 werd inderdaad op initiatief van het Vlaams rechtsgenootschap en in nauwe samenwerking met de academische overheid, aan de rechtsfakulteit een studiecentrum voor buitenlands recht en rechtsvergelijking opgericht; meer en meer werd immers de behoefte gevoeld de jonge juristen in te leiden in de buitenlandse rechtstelsels en tevens het rechtsvergelijkend onderzoek te bevorderen.

Het studiecentrum deed een beloftevol debuut en dit werd verleden jaar ten volle bevestigd; het heeft de wind in de zeilen, wat bewijst dat het aan een ware behoefte heeft voldaan.

De bedoeling van het centrum is een midden te zijn van wetenschappelijk onderzoek dat aan de studenten-juristen de kans biedt de vreemde rechtssystemen (inzonderheid deze van de E.E.G.-partners, van de U.S.A., U.K. en Zwitserland), te leren kennen en met het onze

te vergelijken, dit alles onder georganiseerde en bevoegde leiding.

Het studiecentrum wordt paritair beheerd door afgevaardigden van de Hoggeleerde Heren Professoren en van de studenten, welke elkaar regelmatig ontmoeten op de vergaderingen van de beheerraad; het voorzitterschap hiervan wordt steeds waargenomen door een student.

Verleden jaar werd een twee-jarenplan aangevat, dat de rechtsvergelijkende studie voorzag van twee onderwerpen:

- De cessie en in pandgeving van schuldvorderingen.
- De rechten der minoritaire aandeelhouders in een vennootschap.

Een dynamische aktiviteit was het kenmerk van het studiecentrum in 1958-1959. Het nut ervan hoeft niet meer onderlijnd en de ervaring van de eerste twee bestaansjaren bieden een waarborg voor de verdere werking. Het is duidelijk dat dit studiecentrum, geboren uit een initiatief der Vlaamse studenten en sterk geschraagd door de steun der Hooggeleerde Heren Professoren, thans reeds een belangrijke bijdrage levert tot de wetenschappelijke vorming van de Vlaamse juridische generatie van morgen, en ongetwijfeld een steeds betekenisvollere funktie zal innemen in het rechtsonderwijs aan de Leuvense Alma Mater.

TIJDSCHRIFTEN

Arresten en Adviezen van de Raad van State, jrg. 1959 - maart-april:

Arresten.

Tijdschrift voor Gemeenterecht, jrg. 1959 - n° 9:

Wegen. — Bevolking. — Bezoldigingen. — Burge-meester. — Erediensten. — Gouverneur. — Militie. — Onderwijzend personeel. — Pensioen. — Personeel. — Politie. — Rechtstreeks belang. — Werken.

Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis, jrg. 1959 - n° 111:

R. Warlomont, Les Idées modernes de Joseph II sur l'organisation judiciaire dans les Pays-Bas autrichiens. — C. van de Wiel, De wettiging door reskript en de evolutie van de sanatio in radice bij de Dekretalisten tot 1650, Historisch-juridische studie. — G. Brogini, A propos de mutatio iudicis et de translatio iudicii.

Nederlands Jusristenblad, jrg. 1959 - n° 33:

W. P. C. Knuttel, Honderd adoptiereksten afgedaan bij de rechtbank te Amsterdam. — C. J. H. Brunner, Artikel 517d K en de Hague Rules. — M. V. Polak, De Indonesische tabak, de Amerikaanse advocaat en het verlaten Duitse meisje.

Arbitrale Rechtspraak, jrg. 1959 - n° 465:

W. Nolen, Publicatie van arbitrale vonnissen. — Rechtspraak.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, jrg. 1959 - n° 4599:

J. C. van Oven, Verzorgingsrecht van de langstlevende echtgenoot (II slot). — Y. D. C. van Duyn, Aantekeningen op de Successiewet 1956. — R. D. Kollewijn, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaat recht (X, slot).

Journal des Tribunaux, jrg. 1959 - n° 4247:

P. Foriers, La distinction du fait et du droit devant la Cour de cassation.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie, jrg. 1959 - n° 1:

R. Janssens de Bisthoven, Considérations sur la Répression de la fraude en matière de Douane. — Y. Hannequart, La Responsabilité pénale de l'Ingénieur. — Jescheck, L'Evolution du Droit pénal allemand au cours des années 1957 et 1958. — F. Debroux, Congrès international de Droit pénal militaire 14-16 mai 1959.

Répertoire fiscal, jrg. 1959 - n° 2604 à 2667:

H. Rothstein, La nouvelle convention fiscale franco-belge en matière d'impôts de successions et de droits d'enregistrement. — E. Bairiot et R. Roelandt, La faillite et les impôts directs.

Recueil Général, jrg. 1959 - n° 20136 à 20146:

Projet de loi modifiant le Code des droits d'enregistrement et le Code des taxes assimilées au timbre. — Taxe de facture. — Taxe de facture sur les contrats d'entreprise. — Vente. — Communauté. — Testament. — Société de personnes à responsabilité limitée. — Enregistrement.

Revue de droit intellectuel, jrg. 1959 - n° 6-7:

A. Vander Haeghen en De Brabanter, Enkele begrippen over de industriële eigendom. — P. Van Reepinghen, Promouvoir l'esprit inventif. — A. Bouju, Marché commun et brevets d'invention.

Recueil Daloz, jrg. 1959 - n° 31:

C. Giverdon, La réforme de la procédure par défaut (fin).

Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'étranger, jrg. 1959 - n° 4:

G. Peiser, L'institutionnalisation des partis politiques dans la République fédérale allemande. — Waline M., Les rapports entre la loi et le règlement avant et après la Constitution de 1958. — J.-C. Venezia, Les fondements juridiques de l'instabilité ministérielle. — Analyses de jurisprudence.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"